

Suomen Turku

ÅBO, VAR STAD

N:o 3 - 1965

JUKKANEN - IIVONEN - TONKILAINEN - ÅBO SANFORDS & SÖ

hankkikaa Tekin itsellenne
OMEGA

sveitsiläisen kelloteollisuuden huippusaavutus.

**Ω
OMEGA**

kello edustaa taiturimaista kelloseppäntyötä, jolla on maailmanmaine.

Nykyään yhä useammat
hankkivat **OMEGA**N

Se on nimi josta on tullut tarkkuuden ja luotettavuuden vertauskuva — omistajansa yleisyys.

Tervetuloa valitsemaan oma Omeگانne kello-osastomme hyvästä valikoimasta.

keskikaupungilla — kauppatorin varrella Kauppiaskatu 9 A

Olemme rakentaneet Turkua

jo vuosikymmenien ajan, eräs viimeksi valmistuneista rakennuskohteista on alla oleva Barker-Littoinen Oy:n n. 100 000 m³ suuruinen tehdasrakennus.

Oy Arvi Ahti

AURAKATU 5 - PUHELIN 21 153 VAIHDE

AurX -kultainen olut.

VAATTURIPUKU

- on edustava
- ehdottoman tyylikäs
- tehty Teitä varten
- ryhdikäs loppuun asti

Jokainen neulanpisto taattua vaatturityötä

K. KETOLAN VAATTURINLIIKE OY

Multavierunkatu 1 D - Puh. 14 277

**TEHDASBETONIMME
ON EDULLISTA
PIENRAKENTAJALLEKIN**

Reikäkorttihakutun betoniasemamme valmistama tehdasbetoni on ensiluokkaista ja toimitusmäärästä riippumatta tasalaatuista.

Valmiin betonin käyttö on helppoa. Työpaikalla ei tarvita sorakasoja, sementtisäkkejä eikä myllyä.

Tehdasbetonia voidaan tilata juuri tarvittava määrä, joten säästytään aineiden hukalta.

OMAKOTI- YM. RAKENTAJAT - OTTAKAA YHTEYS!

**ELEMENTTEJÄ - VALMISTA BETONIA -
BETONITUOTTEITA**

SEMERA

Humalistonkatu 7 a - Turku - Puh. 10 525

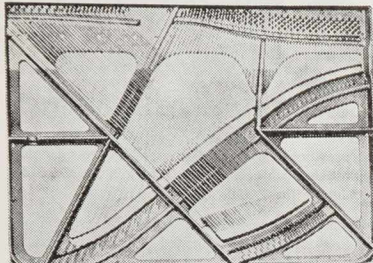

**Kauneimmat
arvokorut
Kultatalosta**

AURAKATU 12

**SUOMEN
KULTASEPÄT OY**

MALMSJÖ -PIANO PITÄÄ VIRITYKSENSÄ

MALMSJÖ — Ruotsin eniten myyty piano. Huippuluokan ruotsalaista valmistetta. Loistelas, täyteläinen ääni. Valmistettu Pohjolan olosuhteita ja Pohjolan ilmastoa varten. 10 VUODEN TAKUU. Kuvassa malli Ateljé. Korkeus 103 cm. Leveys 146 cm. 7/4 oktaavia. Ohjehinta 3.450.—. Myös vähittäismaksulla. EI KORKOJA. Muita korkealuokkaisia pianoja alk. 1.970.—.

TILATKAA ILMAINEN PIANOINNASTOMME.

YKSINMYYYJÄ TURUSSA:

NIILO VALTOLA & K: NIT

LINNANKATU 26 - PUH. 12 313

Metallikehys on pianon selkäranka, jonka varaan kielet on jännitetty. Kielten yhteenlaskettu jännitys on 17 tonnia, jota ei heikkorunkoinen piano tahdo vuosien mittaan kestää vuodenaikojen vaihtelujen aiheuttamien jännitysmuutosten vuoksi.

MALMSJÖ-pianon metallikehys (kuvassa vas.) kestää Göteborgin teknillisen korkeakoulun suorittaman tutkimuksen mukaan

70 TONNIN VETOJÄNNITYKSEN.

Se merkitsee siis nelinkertaista varmuutta ja ennenkaikkea tästä erikoisvahvasta metallikehystä johtuen erinomaista virityksenpitävyyttä.

15 vuotta korkeatasoista rakentamista mm. sairaala-, teollisuus- ja koulurakennuksia sekä asunotutuotantoa.

**Rakennusliike
YLISMÄKI**

Luostarinkatu 8 - Turku - Puhelin 10 322

**PUHDASTA POLTTOÖLJYÄ
TURKULAIISIIN KOTEIHIN**

E-Öljyt Oy

SUOMALAINEN
ÖLJY-YHTIÖ

LINNANKATU 37 b - PUHELIN 12 321

YLIOPISTOKIRJAKAUPPA OY

TURKU

Yliopistonkatu 27 - Puh. 11 129 ja 12 154

Maarinkatu 6 - Puh. 19 796

**Maan vanhimmat kirjakauppaperinteet
Kaikkea kirjallisuutta**

- LASIA
- POSLIINIA
- MATKAMUISTOJA
- TALOUSTARVIKKEITA
- TALOUSKONEITA
- VALAISIMIA ym.

Antiikkia, taidetta

ostaa ja myy

JOEL RINNE

Humalistonkatu 13
Puhelin 11 147, kotiin 27 082

Suomen Turku

ABO, VÄR STAD

N:o 3 — 1965

PUHE TURULLE

Suomen vanha Turku on meille nuorille kodin ja koulumme kaupunki. Turku on meille Paavo Nurmen ja monien tämän päivän urheilijoiden ja heidän urheiluseurojensa kaupunki. Usein mielellämme näemme tämän hiilimurskan Paavo Nurmena, josta meille ovat kertoneet vanhempamme.

Turun Päivän juhlapaikaksi ei sovi mikään paikka kotikaupungissamme niin hyvin kuin tämä kaunis Urheilupuisto. Erityisesti tämä paikka on sopiva tämän juhlan päänäyttämöksi. Juhlapäivän, jota vietetään meidän nuorten omana päivänä. Olemme iloisia siitä, että kaupunginvaltuusto on tullut lähelle meitä pelaamaan kanssamme jalkapalloa. Se merkitsee meille samaa, kun saamme kesämökillä isämme joskus rantaniitylle potkimaan palloa.

Te, jotka nyt tulette pelaamaan kanssamme, olette kotikaupunkimme isiä, joiden käsissä ovat ne asiat, jotka koskevat meitä. Olemme opetelleet ymmärtämään, että lastentarhat, urheilukentät, nuorisotalot ja koulut ovat juuri kotikapunkimme Turun omistamia ja hallittomia. Tiedämme myös, että Turku antaa myös kodin niille, joilla ei ole isää eikä äitiä. Emme pelkää sellaista käsitettä kuin Turku, vaikka se sisältää myös ankaran tai ystävällisen poliisin riippuen siitä, mitä olemme tehneet.

Meille Turku on ennen muuta tätä hetkeä ja päiväämme, ei niinkään paljon historiaa, vaikka sitä tapaammekin joka paikassa ja kuulemme siitä puhuttavan. Tulevaisuutemme siintää meille vielä etäisenä. Meille Turku on juuri se, mitä tänään ja huomenna tapahtuu. Meille se on myös oma kerhomme ja järjestömme ja ennen muuta tovereita, joita tapaamme kotipihassa. Heidän kanssansa elämme Turulle joka päivä. Aivan vain yksinkertaisesti telmien, painiskellen ja joskus vähän tapellenkin. Kun me joskus joudumme muuttamaan toiseen kaupunginosaan kotimme mukana, meidän on ikävä kavereita siellä vanhassa kotipihassa. Heille me usein palaamme juttelemaan. Me kaipaamme niitä kavereita. Than vain turkulaisina tuttavana.

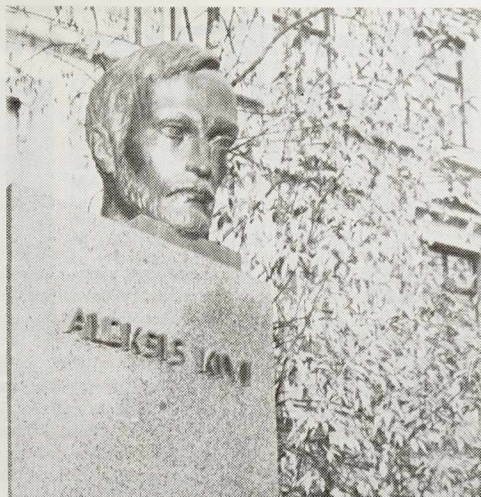
Tämä kai on sitä kotikaupungin rakastamista, kaipaamista ja kunnioittamista.

Turun kaupungin nuorisotyölautakunta on valinnut minut esiintymään tässä Turun Päivän pääjuhlassa nuorten edustajana. Kiitän osakseni tulleesta kunniasta. Kiitän niitä, jotka ovat valmistaneet ja järjestäneet tämän päivän meille nuorille. Kiitän Teitä arvoisa yleisö, joka olette saapunut tähän yhteiseen juhlaan.

Eläköön Turku!

Ylläolevan puheen piti Turun Päivän pääjuhlassa 12-vuotias Kurt LAURELL

Turun Aleksis Kivi-kerhon merkittävämpiä aikaansaannoksia kotikaupunkinsa kaunistamiseksi on ollut Aleksis Kiven patsaan pystytys entisen Yliopiston eteen. Nyt patsas on saanut lopullisen sijaintipaikkansa Kaupunginteatterin edustalla, jossa se on myös lähellä tekijänsä, prof. Wainö Aaltonen tulevaa museota.

TURUN ALEKSIS KIVIKERHO TÄYTTI 20 VUOTTA

Turun kulttuurielämään juurtuneen ja siihen monin tavoin vaikutustaan säteilleen Turun Aleksis Kivi-kerhon (kesään 1958 saakka helsinkiläiseen Aleksis Kiven Seuraan alaosastona kuulunut) perustamisesta oli loka-kuun 14. p:nä kulunut 20 vuotta. Se siemen, josta kerho on täyteen mittaan kasvanut, kylvettiin turkulaiseen maaperään 25. 2. 1945, jolloin silloinen maisteri Eino Kauppinen Helsingistä esitti Turun Taiteilijaseuhien juhlan jälkeen tehtiin kerhon

virallinen perustamispäätös ja ensimmäinen varsinainen kokous pidettiin ran Kirjallisen Ryhmän kokouksessa Aleksis Kiven Seuran toimintaa ja pyrkimyksiä. Siemen tapasi otollisen kasvupohjan, sillä jo saman vuoden syksyllä pidettiin Aleksis Kiven Seuran ja mainittu Kirjallisen Ryhmän yhteisesti järjestämä arvokasohjelmainen ja -henkinen Kivi-juhla Turun Teatterissa, jonne oli saapunut runsaasti turkulaisia sekä pääseuran edustajia Helsingistä. Valittomasti

joulukuun 17. p:nä. "Tuli ei taida jäättyä" oli perustamisasikirjan mottona, ja sen alle kirjoittivat nimensä turkulaiset opettaja Ukko Kivistö, rehtori K. S. Koskinen, taiteilija Arvo Lukala, rak. mestari Jussi Miettinen, tarkastaja Kaarlo Jalasaari, lehtori Helmer Winter ja maisteri Vilho Suomi. Muut perustajajäsenet ovat professori V. A. Koskeniemi, teatt.joht. Hemmo Airamo, dipl.ins. Ilmari Ekström, kamreeri Emil Ekström ja vuorineuvos Heikki Huhtamäki.

Kerhon pöytäkirjat, vuosikertomukset ja muu arkistaines kertovat uutterasti tehdystä työstä ja monista aloitteista, varsin huomattavastikin, jotka on tarmokkaasti ja yhteisin voimin toteutettu. Suuri on niiden kousten luku, joita kerho p:n pitänyt "Lintukodossaan", jona pitkän aikaa oli Ravintola Itämeren ns. diplomaattikabinetti ja v:sta 1962 lähtien Hamburger Börsin Kiven nimellä omistettu huone. Kaikissa kokouksissa on ollut arvokasta ja monipuolista, eritoten Kiveä tavalla tai toisella koskevaa ohjelmaa, jota ovat suorittaneet kerhon omat jäsenet ja usein myös kutsutut vieraat. Erityisesti on mainittava turkulaisten keskuudessa suuren suosion saavuttaneet vuotuiset yleisöjuhlat, jotka alkoivat "Karrin häillä" 1947 ja jotka ovat säännöllisesti jatkuneet v:n 1964 "Kekkurin torpassa" pidettyyn syysjuhlaan. Näihin juhlain ilmestyneistä ohjelmavivkosista, joihin sisältyy myös kerhon jäsenten kirjoitelmia, runoja, jopa tutkielmiaakin, Jukolan poikien punakantisesta aapisesta ym. kerhon julkaisuista on tullut bibliofilisiä harvinaisuuksia.

Turun Aleksis Kivi-kerhon suurin saavutus on Aleksis Kiven patsaan saaminen kaupunkiimme. Jo 1946 herätetty rohkea ajatus toteutui yllättävän nopeasti: kuvanveistäjä Wainö Aaltonen lahjoitti kerholle muovailemansa Kiven pään, Turun kaupunki suoritti valamiskustannukset ja liike-miespiirien taloudellisen tuen varassa patsas voitiin pystyttää. Se paljastettiin Turun yliopiston päärakennuksen aukiolla 1949, kunnes se sai 1962 edustavan tyyssijan Turun Kaupunginteatterin edustalta.

Jo toisena toimintavuotenaan (1946) kerho järjesti Turun oppikoululaisille piirustuskilpailun, joka tuotti runsaan sadon samaten kuin myöhemmin toimeenpantu Kivi-aiheinen kirjoituskilpailu kaupunkimme nuorisolle. Varsinaissuomalaisille taiteilijoille 1948 järjestetyn maalaukilpailun satona oli lukuisia taiteellisesti arvokkaita maalauksia. Apurahoja on monia vuosina annettu taiteellisen työn tukemiseksi tai ulkomaista opintomatkaa varten. Niinkään esittävien taideharrastusten valintaan on kiinnitetty huomiota, mm. monia näytelmiä on palkittu apurahoin. Lukuisat

kerhon jäsenet ovat harjoittaneet arvokasta kirjallista työskentelyä, ja tähän liittyy myös kerhon kirjankeräily- ja arkistoharrastus. Kerhon kokoelmat ovat varsin runsaat, mm. sen omistamilla taideteoksilla on huomattava arvo ja kerhon arkisto tarjoaa tutkijoille hyvää, jopa harvinaista lähdemateriaalia.

Turun Aleksis Kivi-kerhon intoimielisenä puheenjohtajana oli yliopettaja Ukko Kivistö kuolemaansa (1962) saakka, hänen jälkeensä tuli assessori Erkki Vuori. Sihteerinä teki huomattavan työn lehtori Helmer Winter, kunnes kynä kirposi hänen kädestään 1963 ja tehtävä siirtyi nykyiselle sihteerille dipl.-ins. Ilmari Eksträmille. Jo mainittujen lisäksi kuuluvat tänä vuonna kerhon hallitukseen I varapuheenjohtajana filtri Toivo Lyy, II varapuheenjohtajana dipl.-ins. Martti Artukka, taloudenhoitajana kauppat.maist. Atte Vesa, kirjaston- ja arkistonhoitajana hovioik.-neuvos Lauri Salmio, kerhomestarina leht. Otro Kontturi, jäsenkirjuri kanslianeeuvos Sakari Lehtonen ja jäsenenä tait. Osmo Laine.

Arvo Suominen

20-vuotisjuhlapäivänään 10. 10. 1965 julkaisi Turun Aleksis Kivi-kerho taidekirjan "Tässä me ollaan nyt!", joka sisältää 60 Arvo Lukalan piirrosta Aleksis Kiven aibeista. Teoksen on toimittanut Otro Kontturi ja esipuheella varustanut Osmo Laine. Kansilehden (Kolistimen ukko) on suunnitellut Juba Lukala. Kustantaja on turkulainen Tajo. Teosta on Turun kaupunki ostanut 200 kpl. Se sopii erinomaisesti turkulaiselle ostajalle, joka aikoo ilahduttaa ystävänsä tämän merkkipäivänä ja omistaa sen jouluna kotikaupungin korkeatasoisen taiteilijan luomuksilla. — Kuvanäyte ankarasti rakastuneen Juhanan repliikistä: "Jos kanttoori olis niin hyvä ja tulis pikkuisen tänne nurkan taakse, ja sinä myös, Aapo; tule, armas veljeni."

SUOMEN
TURKU

ÅBO,
VÅR STAD

Päätoimittaja — Chefredaktör: Erkki Vuori, puh. — tel. 19 575
Toimitussihteeri — Redaktionssekreterare: Heimo Kallio, puh. — tel. 16 211
Ilmoituspäällikkö — Annonchef: Paavo Suominen, puh. — tel. 11 859
Taloudenhoitaja — Ekonomichef: Juhani Laurila, puh. — tel. 88 041
Levikkipäällikkö — Distributionschef: Niilo Pihlanto, puh. — tel. 334 410
Toimituskunta — Redaktionsråd: C. J. Gardberg, Kristofer Gräsbeck, Olli Kestilä, Eino Lehtinen, Eero Numerla, Toivo T. Rinne, Arvo Suominen ja Ole Torvalds
Toimitus — Redaktion: Yliopistonk. — Universitetsg. 29 a, puh. — tel. 16 211

Suihkukaivo Kauppatorille olisi Turussa meren kaupunkina enemmän kuin paikallaan. Kuvassamme taiteilijan näkemys torista ja sen tulevasta suihkukaivosta.

Fil.maist.ARVO HOVILA:

SUIHKUKAIVO KAUPPATORILLE

Kaikina vuodenaikoina on liikenne ja väenrunkaus Turussa näkyvintä Kauppatorilla. Kesällä on kaupankäynti siellä erityisen vilkasta. Eerikinkadun sivustan kauppakojut ovat jo kaukaisilta ajoilta palvelleet erilaisten tavaroitten tarvitsijoita ja vielä tänäänkin tuo laita myy kaikenlaisia — vaateparsista nuppineuloihin. Torin erikoisleima on kuitenkin toinen: silmän ja vatsan ilon löytää kävijä eritoten suvikaudella tältä keskeiseltä kauppaukiolta.

Turku on meren kaupunki ja siksi sen torilta on saatavissa vaihtuvina lajikkeina meren antia. Turku on myös viljavan maakunnan keskuspaikka, jonne moninaiset maan antimet vuorojärjestyksessä ilmestyvät kaupunkilaisten ostettaviksi. Ja erityisen värikkyyden ja runsauden leiman antavat torikaupalle kukka- ja kasvitarhavielijelmien tuotteet.

Kaupan kierto seuraille vuodenaikojen vaihtelua. Talven vahva artikkeli on silakka, keväällä ja alkukesällä suomukala kuten ahven ja kutulahna. Kesän kuluessa on tarjolla kaikenlaista veden viljaa: kuhaa ja haukea, meri- ja Pyhäjärven siikaa, lohta ja kampelaa, simpua ja ankeriasta. Loppukesän herkkua, rapu, on kulinaristien haluttu kohde.

Omaa aikatauluaan seuraten ilmaantuvat myyntipöydille keittiökasvien ja kukkien taimet, tulppaaniin ja äitienpäiväruusujen rinnalla varhaisvihannekset ja kurkut, juhannuksen tienoilla uusi peruna. Kukkien ja kasvien laji- ja värikkäisyys yltyy sitä mukaa kuin kesä kypsyy ja tuo viimein myötänsä marjat ja hedelmät. Kukkimmillaan on Turun kauppatori heinäkuun puolimaista syyskuulle, juuri silloin, kun meillä on runsaimmin koti- ja ulkomaisia turisteja ja muita matkailijoita.

Tori on kautta aikojen kaikkialla ollut kaupungin keskeinen paikka. Meidän kaupunkikunnassamme on paljon ihmisiä, joille torin tapahtumiset liittyvät läheisesti ja jatkuvasti heidän jokapäiväiseen elämäänsä. Vaikka ostoksia tehdään lähellä sijaitsevilla kaupoissa, niin torillakäynti kuitenkin hyvin mielellään liittyy varsinkin perheenmännän päiväohjelmaan. Turun tori on turkulaisten yhteinen kokoontumispaikka, jossa ei tarvitse jännittää, saa olla vain omissa oloissaan ja iloisissa, katsella ja kysyä, tinkiä, ostaa tai jättää huomiseen.

Mutta Turun kauppatori on myös matkailun kannalta huomionarvoinen paikka. Yhä enemmän on noussut etualalle pyrkimys perehtyä ihmisten elämään ja elämän edellytyksiin. Torin hyörintä kaikessa arkipäiväisyydessään antaa kieltä taitamattomallekin havainnollisen ja helposti ymmärrettävän läpileikkauksen tästä kaikesta. Torilla nähdään, mitä maa ja meri tällä paikkakunnalla tuottavat, millä tavoin maaseudulta tulevat ja muu kansa on pukeutunut, miten ihmiset täällä käyttäytyvät. Hintojakin on mukava vertailla. On katselamisen ja havaintojen tekemisen vapaus, onpa

turistille sellaista tavaraakin, jota hän mielellään ostaa.

Kauppatorin laitamat alkavat vähitellen olla rakennettuja, ja tämän värikkään taulun kehukset kohtapuoleen kunnossa. Nyt olisi vuoro saada lisätyksi itse torin viihtyisyyttä. Se ansaitsee sen, sillä Turun torilla saatavaa vilkkaina päivinä käydä yhtä paljon ihmisiä kuin koko kaupungissa on asukkaita. Näistä kävijöistä on melkoinen osa matkailijoita. Tori tarvitsee nykyisen avaruutensa, niin ettei sitä pidä esim. muutoin suosittelavin istutuksin kahlita. Sen sijaan saataisiin torin maisemaan virkistystä rakentamalla tänne suihkukaivo tms laitos, jonka suunnittelussa otetaan huomioon askkitehtooniset ja liikenteelliset näkökohdat, vieläpä sekin, ettei vesi vihmonnallaan ole ympäristölleen kiusana ja häiriönä. Torin karu kenttä kaipaa kevennyttä ja mikä sitä paremmin voi synnyttää kuin soliseva vesi. Turku on meren kaupunki ja syntymästäänkin velkaa sille, niin että elävä, edustava ja arvokkaasti suunniteltu suihkukaivo on sen keskeisaukiolle mitä soveliain.

Kauppatorimme ei ninkään kaippaa Turun historian tai sen merkkienkiloitten esittelyä — näiden muistojen painopiste on muualla kaupungissamme — vaan elämän ilon vertauskuvaa jotenkin Helsingin kauppatorin Havis Amandan tapaan. Suihkukaivon luonne on tältä pohjalta lähtien ilmentävässä laajalta pohjalta. Etevimmat taiteilijamme on aiheellista kutsua mukaan tuomaan näkemysensä siitä Turusta, joka kokoo omat asukkaat ja matkustavaiset ihmisten kanssakäymisen ja arjen tarpeita tyydyttävän elämänmenon piiriin, vanhan ja uuden Turun Kauppatorille.

SUOMEN TURKU

kuuluu jokaiseen
turkulaiseen
kotiin.

TILATKAA
SE HETI

Kotiseutupäivät kesällä Porissa

Erittäin hedelmällisiksi ovat osoittautuneet valtakunnalliset kotiseutupäivät yhteydenpidossa Kotiseutuliiton ja sen alaisiin yhdistyksiin. Kotiseutuyön aatehan on se, joka ohjaa koko tämän alan toiminnan. Paikalliset yhdistykset ovat se ponnin, joka tallettaa vanhaa ja seuraa uuden kehitystä omassa ympäristössään. On tärkeää, ettei "tuli jäädy". Päivillä, jonne kokoontuu kotiseutuyön tekijöitä kautta maan ja jossa liiton toimihenkilöt saavat henkilökohtaisia kosketusta näihin, on arvaamaton merkityksensä tulon elvyttämisessä, jos se on jollain seudulla päässyt hiipumaan hiljassateelle.

Leikintekoa ei paikalliselle seuralle ole tällaisten päivien järjestäminen, vieläpä sydäntä, jolloin mm. ohjelma-apua ei ole vaivattomasti saatavissa. Pori-seura menestyi järjestelyissään miltei kadettitavasti, sillä tuskinpa kukaan edes havaitsi, että ensimmäisenä päivänä oliin valtavain sateen piirittämä. Valtava ja kaunis Kauppaoppilaitoksen talo antoi suojan alkajaisille, joihin kuului vuosikokous ja lounas ja illalla juhla, jonka kokohotana oli prof. Reino Kalliolan maisemanhoidollinen esitelmi. Välillä vain käytiin linja-atoajellulla ja hämmästellessä todettiin Porin kaupungin "mannermainen" edistymisen rakennuksineen, puistoinen ja patsainen. Elämys oli käynti Juseliuksen mausoleumissa — sitä ei pitä yrittää kuvata, se on nähtävä. Kokohotaa taas kaupungin vastaanotto Kaupungintalossa, ent. Junneliuksen palatsissa, hienotimassa virostoympäristössä, mitä Suomessa voidaan näytellä. Puhumattakaan verrattomasta isäntätyöstä tarjoiluineen.

Tämä kaikki tapahtui perjantaina 30. 7. 65 ja seuraavat kaksi päivää olivat varatut retkeilyille vähän laajemmalla alueella, kuten tavaksi on tullut. Tehdaskäynneistä sai valitut Rosenlewin, Rauma-Repolan ja Teurastamon, jotka valtavissa mittasuhteissa työskentelevää teollisuuttaan esittelivät ja kukin kohdaltaan vielä ruumiinkin tarpeista huolehtivat. Ilta-pöydällä oli tyynellä Pohjanlahdella lepöä merimatka — oppaan ilmoitus siitä, että meri saattaa olla vihainenkin, toteutui muuten päivää myö-

Jatk. sivulla 18

KAKSI KEVON KUVAA

Kun arvioidaan eri kansojen osuutta maailman kulttuurikentässä, on annettava arvoa kansojen erikoisuudelle, jonka merkitystä tuskin on mahdollista kieltää in-
tuhimuisimmankaan kansainvälisyyden näkemysnä. Arvoikkain lisä tähän kokonaisuuteen on aidointa omaamme, joka on sopuisuudessa suomalaisen perusolemuksen kansa. Joskin tämän perusolemuksen selvittely on pääasiassa ainakin itsellemme ylivoimainen tehtävä, ei se merkitse itse ajatuksen kieltämistä.

Helpompi on todeta vaihtelevien ulkoisten olosuhteiden merkitys rajoittavana tai mahdollisuuksia antavana tekijänä esimerkiksi silloin, kun on kysymys sen alueen luonnosta, jossa asumme, kielestä, jota puhumme, tai kansanperinteestä, joka sisältää paljon aineista aikaisemmasta kehityksen vaiheesta. Paikan merkityksen tunnustaminen sisältää "aluetieteiden" lähtökohdan: Kuka tutkii meidän maatamme, ellemme me itse! Toistaiseksi toteamus sisältää vaatimuksen etsiä ne erikoismahdollisuudet, jotka ovat käytettävissämme, sekä vaatimuksen niiden hyväksikäyttöä.

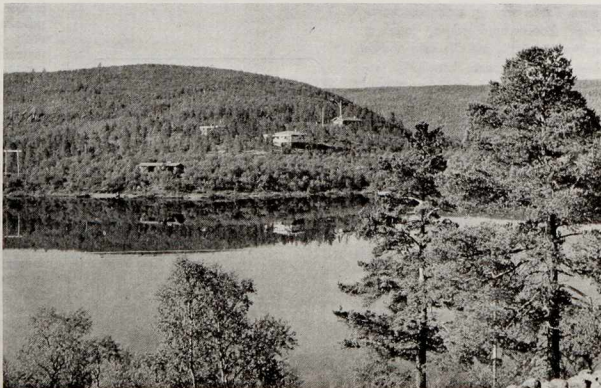
Kun Turun Yliopisto perusti Lapin tutkimusaseman Kevon, oli perusajatuksena suomalaisen mahdollisuuden hyväksikäyttö. Yliopisto käytti tällöin kulttuuridemokratian suomaa vapautta itse luoda itselleen laajempia työkenttiä. Se käytti mahdollisuutta toimia alalla, jossa luontaisesti vain verraten harvat, joskin suurilla voimavaroilla varustetut kansat ovat toimineet. "Arktinen" tutkimus on suuressa määrin ajankohtaista. Se on maailmansotien jälkeen seurannut lähinnä napa-alueiden sotilaallisen valtauksen

kintereillä silloin, kun suuret ovat perustaneet tukikoh-
tiaan ikuisen jään alueelle. Toisaalta on tutkimus kulkenut kärjessä ja johtanut ihmiskunnan pyrkimyksiä vallata elä-
män alueelliselle laajenemiselle uusia mahdollisuuksia. Juu-
ri elämää tutkiville tieteille napaseudut — ja vielä suu-
remmassa määrin sen eteläpuolella oleva "subarktinen"
alue — ovat antaneet runsain määrin esimerkkejä so-
peutumisen mahdollisuuksista elämän rajavyöhykkeessä.
Elämän edellytysten pohjana on epäorgaaninen luonto, jo-
ka on täällä saanut myös alueelle luonteenomaisen piir-
teen. Näiden selvittely on lähinnä geotieteiden tehtävä.

Tutkimustoiminta on täten sisältänyt toisaalta maantie-
teellistä ja biologista ns. peruskartoitusta päämääränä sel-
vittää, mitä ympäristössä on. Tämä peruskartoitus on kan-
sallista perustehtävää sinänsä, mutta se sisältää myös sa-
malla tutkimuskohteiden löytämisen syvemmälle luotaavaa
tutkimustoimintaa varten. Aineelliset edellytykset ovat
toistaiseksi rajoittaneet toiminnan pääasiassa ensimmäiseen
vaiheeseen. Kevon subarktisen luonnon mahdollisuuksien
hyväksikäyttö tutkimuksen tarkoitukseen on saavuttanut
huomattavaa kysyntää myös ulkomailla. Tämä merkitsee
erikoistutkijavoiimien tuomaa asiantuntija-apua ja Kevon
saamaa arvostusta tieteiden kohtauspaikkana.

Vaikka vuosi vuodelta vierailijoiden määrä lisääntyy,
on Kevon toiminnalle ollut merkityksellistä oman nuo-
ren luonnontieteilijäpolven jatkuva harrastus ja intomie-
lisuus, joka Kevon tähän asti jatkuvan perustamisvaiheen
vaikeuksissa on ollut korvaamattoman arvokas.

Tutkimusasema sijaitsee Utsjoen Kevojärven niemellä. Nämä, enimmäkseen lahjoitusvaroin rakennetut rakennukset sisältävät Yliopiston normaalin tutkimus- ja opetustoiminnan käytössä olevat laboratorio-, majoitus- ja huoltotilat. Sen lisäksi on täällä "Utsjoki-Kevon" I. lk:n säähavaintoasema, seismologinen asema sekä mm. maamagnetismin rekisteröintiin, ilman radioaktiivisuuden mittauksen, revontulitutkimuksen, ionosfääritutkimuksen sekä Hydrologisen laitoksen ja Metsäntutkimuksen tarvitsemat tilat. Aseman oma tontti käsittää 165 ha. — Valok. Matti Sulkinen.

Asema sijaitsee lähellä tutkimustarkoituksia varten varattua, osaksi rauhoitettua 364 km²:n suuruisia Kevon luonnonpuistoa. Sen vaihteleva pinnanmuodosto ja kalioiperän geologinen kirjavuus sekä sitä kuvastava eliömaailma antavat eri tieteille paljon tutkimusaiheita. Maiseman jylhyys ja oloissamme aihuttavuus ovat jo kuitenkin lohtaneet siihen, että ihmisen turistinmuodosta saavuttuaan luonnon koskemattomuutta ihailemaan on jo siihen koskenut ja suunnaton pullojen ja säiliötkkien vana merkitsee hänen reittinsä. — Valok. Reijo Jusila.

YKSITYISELLÄ YRITTELIÄISYYDELLÄ RUISSALO MATKAILUKELPOISEKSI

Ruissalo nousee aina silloin tällöin julkisen keskustelun piiriin. Milloin järjestetään suurisuuntainen kansainvälinen arkkitehtikilpailu, jonka tulokset jäävät sitten pölyttymään virastojen arkistoihin. Milloin palataan vanhaan ajatukseen saaren rantojen käyttämisestä satamatarkoituksiin, mikä kuitenkin olisi valtion aikanaan antaman lahjakirjan hengen ja sanamuodonkin vastaista. Välillä saaren johtava silta lahoaa käyttökelvottomaksi, jolloin tehdään kiireesti uusi tilapäinen pukkisilta, vaikka jo ainakin kolmekymmentä vuotta sitten oli esillä suunnitelma uuden pysyvän sillan rakentamisesta sopivampaan paikkaan.

Matkailulautakunta on nyt ottanut asian esille siinä mielessä, että vihdoin ryhdyttäisiin tositoimiin Ruissalon kehittämiseksi lahjakirjan määräysten mukaan turkulaisten ja heidän vieraidensa virkistysalueeksi, jossa olisi muutakin kuin tammia ja Choraueksen kaivo. Tätä varten

olisi otettava esiin arkkitehtikilpailun tulokset, joihin voidaan tarpeen mukaan lisätä myöhemmin esiin putkahaneita ideoita.

Sattui kuitenkin taas niin onneton ajankohta, että kaupunginhallituksessa valmisteltiin samanaikaisesti veroöyriin hinnan korotusesitystä, joten vastaukseksi tuli: ajatus on hyvä, mutta ei ole rahaa.

Vaikuttaa siltä, että tässä yhteydessä on tuijotettu liian yksipuolisesti kaupungin omiin rahoitusmahdollisuuksiin. Ainakin osa niistä turismia palvelevista laitoksista, joita matkailulautakunta toivoo Ruissaloon, on laadultaan sellaisia, että yksityisten yrittäjien luulisi tuntevan kiinnostusta asiaan, mikäli kaupunki vain antaa heille sopivat edellytykset, toisin sanoen riittävän pitkän vuokra-ajan ja muuten kohtuulliset ehdot. Ja onhan meillä juuri aloit-

tanut toimintansa Matkailun Kehitysrahasto Oy, jonka takana on väkivahvoja rahoittajavoimia. Sen tarkoituksena kai on palvella koko maan matkailua eikä vain ns. kehitysalueita. Mikään ei ainakaan estäisi yrittämästä saada sieltä jotain Turkuunkin.

Alituisen valitellaan sitä, ettei Turun kautta kulkevasta valtavasta matkustajavirrasta saada riittävän suurta osaa pysähtymään tänne. Mutta pitäisi joskus asettua myös noiden matkustajien asemaan ja kysyä, mitä varten tänne kannattaisi pysähtyä? Turulla on arvokkaat historialliset nähtävyytensä, mutta ne eivät sanottavasti kiinnosta Ruotsia etäämmältä tulevia ulkomaalaisia. He ovat yleensä saapuneet Suomeen etsimään jotakin muuta kuin linnoja ja kirkkoja, joita heidän omissa maisaans on ihan tarpeeksi. Mitä muuta Turulla sitten on tarjottavana heille? Saaristoamme on kyllä mainostettu, mutta pääsy sinne on hankalaa jopa paikkakuntalaisillekin, puhumattakaan sitten olosuhteita tuntemattomasta ja kielivaikeuksien kanssa kamppailevasta ulkomaalaisesta.

Lomamökkikylä on hyvin lähellä, Ahvenanmaalta, erinomaisen myönteisiä kokemuksia ja niitä on noussut sinne kuin sienä sateen jälkeen ja nimenomaan yksityisin varoin. Koska Suomen mantereella sekä kunnat, järjestöt että yksityiset eivät ole osoittaneet riittävää aktiivisuutta tällä alalla, ovat saksalaiset älynneet mahdollisuuden ja ruvenneet rakentamaan tänne omia lomamökkikyliään.

Ruissalossa lomamökkikylä olisi aivan kaupungin tuntumassa ja kuitenkin kauniissa, rauhallisessa saaristoloungossa. Lomamökkithän on tarkoitettu paikkakunnalla pitempään viipyvien, omavaraistaloudessa elävien perheiden käyttöön. Täten siis saataisiin ulkomaalaisia todella oleskelemaan täällä.

Leirintäalue ja uimaranta Ruissaloon tehtiin edellä mainitun arkkitehtikilpailun jälkeen. Mutta varusteiltaan se on yhä pahasti keskeneräinen. Suomalaisen saunakultin vaatimukset tosin on tyydytetty, mutta kunnollista juomaa ja ruokavettä ei ole saatavissa, vaikka ulkomaalaiset ja osa kotimaisistakin telttailijoista pitäisi viimeksi mainittua saanaakin tärkeämpänä.

Ellei kaupungin päättäjäisissä pelätä kovasti sitä, että joku yksityinen pääsee mahdollisesti ansaitsemaan, niin luulisi huvipuiston ja tivolin perustamiseenkin olevan saatavissa yksityistä pääomaa tai sitten voitaisiin perustaa jonkinlainen säätio, joka saisi tuosta osuutensa ilmaiseksi johonkin hyvään tarkoitukseen. Paljon pienemmässä Gävlen kaupungissa Ruotsissa on yksityisen henkilön toimesta syntynyt laaja huvipuisto ja eläintarha ja niistä on kehittynyt eräs maan suosituimmista turistikohteista.

Ruissalon aikoinaan suosittujen ja laajalti tunnettujen kesärevintoloiden häviäminen on turismin kannalta valitettavaa taantumusta. Kyllä monet muutkin kuin turkulaiset muistelevat vielä kaiholla Maija Sinervän aikaista Pikku-Pukkia uhkine voileipäpöytineen ja tunnelmallisine rapuiltoineen tai vilpoisen viihtyisää Marjanimeä aivan kaupungin laidassa. Sopivia kesärevintolan paikkoja Ruissalossa on yllin kyllin ja joku yrittäjäkin varmasti kiinnostuisi asiasta, kunhan hänelle vaan annetaan sopivat ehdot.

Sanotaan tietysti, että vaikka yksityiseltä taholta olisikin saatavissa varoja em. kohteiden rakentamiseen, niin tarvitaan kuitenkin kunnallisteknillisiä töitä. Mutta ne on joka tapauksessa ennen pitkää suoritettava, nimenomaan vesikysymys ratkaistava saaren vakinaisen väestön jo nyt sieltä kesäkotinsa tai muun virkistyspaikkansa löytäneiden

vuoksi. Mitä taas tietöihin tulee niin siltä lukuunottamatta niiden ei pitäisi niellä kovin paljon rahaa, sillä mitään autobahneja Ruissalossa ei tarvita. Välimatkat ovat niin lyhyet, että riittää yksi autokelpoinen tie saaren päästä päähän ja muutama harva lyhyt polkkitie siitä. Sitä enemmän kaivataan jalankulkijoille rauhoitettuja teitä ja polkuja. Moottoriterroiri ei sovi virkistysalueelle eikä vauhtihurjastelu Ruissalon maisemaan. Parannusta saataisiin ehkä aikaan tiukalla paikallisella nopeusarjoituksella, esim. 30 km/t. Se pitäisi ainakin pahimmat pärinäpöjät loitolla.

Joku luonnonystävä voi ehkä nähdä Ruissalon kehittämissyrkimykset vaarana sen luonnolle. Mutta saari on jo joka tapauksessa siinä määrin kaupunkilaisten kansoittama, että luonnon tarvelymistä ei ole voitu välttää. Kaupunkilainen ei maalaismaisemassa suinkaan muista aina esiintyä sivistyneen ihmisen tavoin. Ennen pitkää on ilmeisesti välttämätöntä aidata panssariverkolla varsinainen luonnon suojelualue ja tehdä pääsy sinne maksulliseksi.

Ruissalolainen

Turun virsi

*Kummut ja kukekulat Aurajoen rantain
uinuvat sinessä Pohjolan yön.
Tubannen tubatta muistoa kantain
menneitten polvien taiston ja työn.*

*Huminoi mahtava bongikko kerran
katveesta rantain ilmojen taa.
Siksi kun kobosi temppeli Herran,
luostari, linna ja siunattu maa.*

*Vuossadat vierivät, miespolvet vaihtui,
työnvirsi alati ilmassa soi.
Useinhan tupaset tubkaksi haihtui, —
tarmo ja usko ne uudeksi loi.*

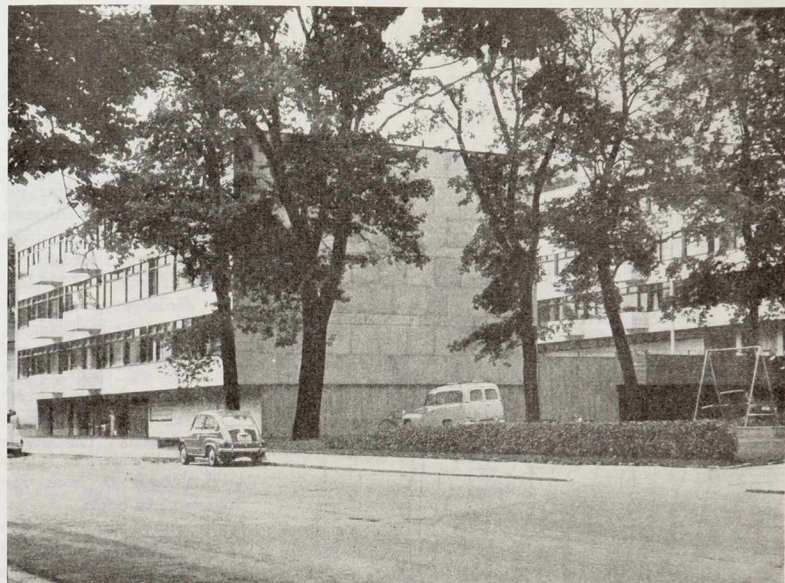
*Kätöissä kumpujen muinaisen Turun
tubannen tubatta muistoa on.
Tunsivat isämme ilon ja surun,
tiesivät: siela on kuolematon!*

*Ikuiset ihanteet voimia loivat,
kynnellen tuskan ne pyyhkiivät pois.
Usko ja rakkaus onnea toivat,
niin kuni taivas jo albaalla ois.*

*Korkea Kaitselmus, rakkahin Luoja,
varjele Turku ja isien maa!
Ollos sä kansamme turva ja suoja
polvesta polvehen vuossatain taa!*

Hilda Huntuvuori

SUOMEN TURKU julkaisi numerossaan 2/1965 Pentti Viherluodon sävellyksen "Turun virsi", johon häntä oli innoittanut varsinaisuomalaisen kirjailijan Hilda Huntuvuoren samanniminen runo. Kun sävellyksessä olivat vain tämän laulun ensimmäisen säkeistön sanat, julkaisemme nyt runon kokonaan, jotta lukija saisi siitä täydenlaisen käsityksen ja voisi eläytyä syvemmillä runon henkeen.

Den miljö Domus Aboensis skulle byggas in i var krävande. På sydsidan trädplanteringar från Engels stadsplan. Snett mittemot ligger ärkebiskopsgården. Genom fördelning av byggnadskuben på två bus har taklinjen kunnat hållas i nivå med omgivningen.

DOMUS ABOENSIS

Studenterna vid Åbo Akademi började sitt nybygge med tomma händer och kalla fakta. I siffror talade fakta sitt tydliga språk: av 1500 studerande hade 68 % sitt hem på annan ort. För dem fanns 108 studenthemplatser att dela på. Omskrivet till prosa var förhållandet ännu mera

påtagligt — studenter måste avstå från studier, inte på grund

Hum. kand.

KLAS ZILLIACUS

av platsbrist i högskolan utan för att de inte kunde finna en acceptabel studiebostad i hög-

skolestaden. Det var hög tid att börja bygga.

I mitten av oktober senaste år murades grundstenen till studenthemmet Domus Aboensis på tomten Biskopsgatan 10. En kassett med dagens tidingar och de gångbara myntvalörerna fick följa med ner i husgrunden.

Åskådelig illustration till en av akademistudenternas många byggeviser.

Detta trots att gångbara mynt hela tiden utgjorde byggprojekters minimifaktor. Ekonomins centrala roll återspeglades också i byggspråk — "Studenten bygger — ge en hacka!"

Med denna manande slogan började Åbo Akademis Studentkår finkamma hela det svenska Finland och litet till. Tillsammans med insamlingslistorna cirkulerade underhållningsgrupper, orkestrar och körer för att så ljudligt som möjligt väcka uppmärksamhet för bygget. En kulmen nåddes i mässhallen i Helsingfors, där kärkörens Carmina Burana skar lagrar för aboensisk studentsång.

Carmina Burana var en konstnärlig triumf inom ramen för bygget, och samtidigt en ekono-

misk framgång. Namnet står nu att läsa på dörren till ett av rummen på Domus. Andra dörrar bär andra namn. Det var Kårens sätt att ge stordonatorerna ett bestående intyg över deras generositet.

Kommuner, organisationer och storfirmer stod för de ekonomiskt mest vägende enskilda insatserna. Men det var den samlade satsningen av intresse och offervilja för vad byggvarna hade kallat en investering i finlandssvensk — och därmed finländsk — framtid, som gjorde att projektet kunde förverkligas.

Ekonomin hängde under byggtiden som ett damoklessvärd över Kåren. Men de mesta penningbekymren steg till våders med de färgglada ballongknippen

som celebrerade det nya hemmets invigning den 25 september i år, mindre än ett år efter det grundstenen lades. Och då hade det nya hemmet redan varit i bruk under ett kvartal. Först som sommarhotellet Domus Aboensis med högst konkurrenskraftig hotellstandard, sedan som studenthemmet Domus Aboensis med en standard för närvarande utan konkurrens i landet.

Hemmet rymmer 132 bäddar, jämnt fördelade på enkel- och dubbelrum samt giftasdubletter. Alla rum är försedda med dusch, WC och telefon, många även med bad. Rymliga och tidsenliga väningskök pressar ned studenternas omkostnader på en vital punkt. Att studera är dyrt, också när maten inte serveras på en bricka.

Den höga standarden har varit dyr i inköp men blir på lång sikt högst räntabel. Domus kommer att stå sig både som studiebostad och som hotell också i morgon.

Kvalitén är tillräcklig för morgondagens krav. Men numerrätt sett är hemmet redan nu helt otillräckligt. Enbart denna höst inskrevs i Åbo Akademi och dess handelshögskola långt fler nya studenter än studentkårens gamla och nya studenthem sammanlagt kan bereda plats för. Situationen är fortfarande svår. Men den är inte längre speciellt karaktäristisk för akademistudenterna. Den visar bara att bostadsläget inte kan bemästras av en så obetydlig instans som en enskild studentkår. Studenter kan inte årligen bygga nytt, så länge deras uppgift är att studera.

Lebtemme kansikuvan Aurokadulta on valokuvannut
Erkki Paakki

Turun Akatemiatalon työpöydästä julhasalia koristaa kuusi kipsiin vallettua reliefiä. Koristeellisia detaljeja ne liittyvät eheästi ympäröivään arkkitehtuuriin ja salin uusklassiliseen henkeen. Itsenäisinä taideteoksina niistä tuntuu paljastuvan tekijän taideteollisen kyvyn riittämättömyys, mielikuvituksen puute ja tietty kaavamainen kuivuus.

Ilmeistä puutteistaan huolimatta tämä kuvasarja on mielenkiintoinen ja historiallisessa mielessä merkittävä. — Kuvien tekijä oli *Erkka Cainberg*, kuvanveistäjä ja uranuurtaja, jota hänen opettajansa — kuuluisa ruotsalainen kuvanveistäjä ja kuningas Kustaa III:n ystävä *Johan Tobias Sergel* — aikanaan piti lahjakkaimpana oppilaanaan.

Cainbergin elämänavaiheista emme tiedä kovinkaan paljon ja hänen henkilökuvasa valottuu meille vain osittain asiakirjatiedoista. Hänen veistoksistaan on meidän päivimme säilynyt näiden reliefien ohella vain joitakin muotokuvia, hänen muu tuotantonsa on tyystin hävinnyt.

Lyhyessä ajassa Cainberg oli raivannut itselleen tien ja ilmeisesti saavuttanut myös nimen pääkaupungin taidepiireissä, joiden maineikkaimpana edustajana edelleen esiintyi J. T. Sergel, aikansa merkittävin ruotsalainen taiteilija, jonka maine kuvanveistäjänä, piirtäjänä ja kustavilaiskauden henkeä tulkina on säilynyt kirkkaana aina meidän päivimme. Tunnetu luonnolliselta, että Sergelin nauttima arvonnanto tasotti myös hänen nuoren suojattinsa ja oppilaansa tietä taiteen poluilla.

Entä Cainbergin työskentelyä ja hänen akatemiavuosiensa Tukholmassa syntyneet teokset, mitä tiedämme niistä?

Ajan tapaa noudattaen hän muovailla historiallisia ja mytologisia aiheita. Mainittakoon esim. kokokuva nimeltä "Kustaa Vaasa saa sanoman Tukholman verilöylystä". Tämä kilpailuaihe, joka osallistui taideakatemi-

näyttelyyn 1799 joutui ankan arvovelun kohteeksi. Huonompaa kokuvaa ei sinä vuonna ollut, mainitsi Journal för Svensk litteratur.

Sergelin sanoja lainatakseni oli Rooma paikka missä taiteilijan tuli syntyä, elää ja kuolla, mutta kovinkaan hedeellimistä Cainbergin työskentelyssä klassillisen taiteen kotimaassa ei tunnu olleen. Hän ei toimitannut Tukholmaan ainoatakaan teosta pitkän Italian oleskelunsa aikana, joka tuli kestämään lähes 8 vuotta. Hänen epäillään Roomassa tutkineen enemmän sikäläisiä osterioita (viinipiipä) kuin taidetta, sillä jo Tukholman vuosilta on säilynyt tietoja hänen epäsiällönsä elämäntavoistaan.

Taideakatemiassa näyttelyssä v. 1807 hän kuitenkin esitti joitakin piirrettyjä luonnoksia veistöjensä varten. Niinkään hänen jäämistönsä lienee kuulunut marmoriryhmä "Jupiter ja Tellus", joka valmistui Roomassa. Tämä teos jäi taiteilijan lähtiessä pantiinsa Roomaan ja on valitettavasti sen tien hävinnyt.

Cainberg palasi Tukholmaan vuoden 1809—10 vaihteessa. Kohtaloikkaat Suomen sodan vuodet hän siis oli viettänyt kaukana kotimaastaan.

Fil.maist. ERIK BERGH.

ERIC CAINBERG ja Akatemiatalon kokokuvat

Kuvanveiston ja "elämän" taiteilija

Cainberg syntyi 1771 Pohjanmaalla, Alavetelin pitäjässä Kainon talossa. Hänen äidintänsä oli Riijin tuntueta kirkonrakentajasukua. Vuonna 1788 hän kahdeksantoista vuotiaana lähti Tukholmaan. Eräät lähteet kertovat hänen joutuneen sinne sukulaisensa rakennusmestari Jaakko Riijin seuralaisena. Toisten tietojen mukaan *Antti Chydenius* olisi havainnut Cainbergin taiteelliset lahjat ja toimittanut hänet opiskelemaan Tukholmaan. Ruotsin Taideakatemiassa päiväkirjassa Cainbergin nimi esiintyy ensi kerran v. 1795; hänet mainitaan silloin saanut valmiiksi Kustaa III:n apoteosia esittävän ryhmän. Samana vuonna Fredenheim jätti taiteilijan puolesta apurahaa-anomuksen kuninkaalle ja hän kirjoitti myös ystävänsä Portanille Turkuun pyytävän tätä paneamaan toimeen varojen keräyksen Cainbergin opintomatkaa varten. Kuningas myönsikin Cainbergille 200 riksia vuosittain kuuden vuoden aikana sekä 100 riksia matkaroheiksi, kun hän lähtee matkalle ja saman verran hänen palatessaan kotiin. Toukokuussa 1802 miltei päivälleen kaksi kuukautta ennen Turun akatemiatalon peruskiven juhlistä laskemista Cainberg lähti apurahansa turvin kohti Italiaa.

Edellisenä vuonna (1798) oli kuitenkin itse kuningas Kustaa IV Aadolf kiinnittänyt huomiota Cainbergin ansiokkaaseen kilpailutyöhön.

Tukholman Taideakatemiassa yliintendenttinä ja esimiehenä oli vuodesta 1795 suomalaissyntyinen *Kaarle Fredrik Fredenheim*, Turun piispan ja myöhemmin Upsalan arkkipiispan *Kaarle Fredrik Mennanderin* poika. Fredenheim kuului *H. G. Portanin* ohella historiamme tunnetun Auroseuran perustajiin.

Fredenheim tuntui myös erityisesti suosineen Cainbergia, jonka hän esitti kuninkaalle 1802. Cainberg oli silloin saanut valmiiksi Kustaa III:n apoteosia esittävän ryhmän. Samana vuonna Fredenheim jätti taiteilijan puolesta apurahaa-anomuksen kuninkaalle ja hän kirjoitti myös ystävänsä Portanille Turkuun pyytävän tätä paneamaan toimeen varojen keräyksen Cainbergin opintomatkaa varten.

Kuningas myönsikin Cainbergille 200 riksia vuosittain kuuden vuoden aikana sekä 100 riksia matkaroheiksi, kun hän lähtee matkalle ja saman verran hänen palatessaan kotiin.

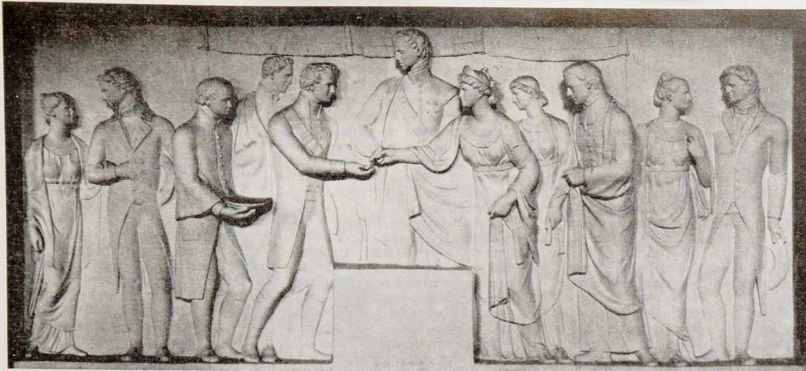
Toukokuussa 1802 miltei päivälleen kaksi kuukautta ennen Turun akatemiatalon peruskiven juhlistä laskemista Cainberg lähti apurahansa turvin kohti Italiaa.

Hävittyyn sotaan liittyy Cainbergin todennäköisesti Tukholmassa valmistama 3 kynnärää pitkä allegorinen kokokuva, joka kuvasi Sveaa surevan naisen hahmossa, jota kansakunnan suojelusenkeli tukee. Tähän sommitelmaan kuului useita henkilöryhmiä m.m. neljän säädyn edustajat ja sankarimaailma, jonka eteen Svea-aiti on lannennut polvilleen.

Sergelin arvostelu tästä teoksesta on mielenkiintoinen. Hän kiittää kunniasta aatetta, moitteeton sommitelua ja ylevää tyyliä. Antoisuudesta epätarkkuuksista ja vaateiden yksitoikkoisesta pöimutuksesta huolimatta hän pitää teosta kokonaisuudessaan "nerokkaasti keksittyä" — joskin siitä puuttii herkkyyttä.

Cainbergilla ei tunnu puuttuneen oman arvonsa tuntoa, eikä myöskään määrättyä kunnianhimoa taiteilijana. Hän jätti esim. 1811 kuninkaalle anomuksen, että hänet nimitettäisiin Sergelin seuraajaksi "kuninkaallisen linnan kuvanveistäjänä", jolloin hän olisi perinyt jo 71 vuotiaan mestarin työhuoneen ja muut palkkaudet. Anomukseen liitettiin Sergelin erittäin kiitävästä lausunnosta huolimatta Cainbergia ei nimetty virkaan.

Cainbergin ja Sergelin suhteet näyttävät aikaa myöten viilentyneen. Vanha mestari mainitsee myös peittele-

mättä perimmäisen synn välien rik-
koutumiseen: Cainbergin juopotteleva
elämä ja hänen omahyväinen ylpey-
tensä. Cainberg oli näihin aikoihin
vanhan mestarin apulaisena hakaten
marmorin tämän muotokuvalluksia.
Lähtessään keuhkilla 1813 Turkuun
kerrotaan Cainbergin Sergellillä pyytäneen anteeksi käyttäytymistään ja
myös luvanneen parantaa tapojaan.

Työn kohokohtana Turun kokoukuvat

Cainberg oli akatemian konsistorin
toimeksiantosta ottanut suori-
taakseen uuden akatemiatalon juhlasalin
stukkaturitöitä. Hänen piti myös
valvoa, että työ suoritettiin C. C.
Gjörwelin mallien ja suunnitel-
mien mukaan. Eräs Pietarista Tur-
kuun tullut rakennusmestari, *Jaakko
Shellesnoff*, tarjoutui kuitenkin val-
mistamaan kaikki juhlasalin koriste-
lua ja seinien marmorointia koskevat
työt. Myös vanhan akatemian konsis-
torisalin (nyk. Tuomiokapitulin istun-
tosali) stukkaturikoristeluun suoriitti
mainittu Shellesnoff.

Nyt Cainbergin tehtäväksi tuli to-
teuttaa juhlasalin kokouksiasari, jon-
ka C. C. Gjörwell ja akatemian konsis-
tori olivat kaavailleet jo v. 1807.
Toimenpiteen vahvistivat akatemian
kansleri kreivi Kustaa Mauri Armfelt
kesäkuussa 1813. Veistosten lappale-
hintaan mainitaan 300 rikkä, mutta
on otettava huomioon, että taitteilla-
la tämän työn kestäessä oli myös va-
paa asunto ja lämpö.

Kuvien aiheet olivat professorit
Frans Michael Franzén ja J. Fr. Wale-
nius yksityiskohtaisesti määritelleet.
Kuvauksessa ei jäänyt taitteillaan mie-
likuvitukselle suurtaakaan liikkuma-
alaa.

Annettu ohjelma on viety läpi —
niin meistä tuntuu — veistoksellisen
muodon kustannuksella, t.s. ankara
ohjelman on väkivaltaisesti haitannut
toivon vapaata hahmotusta, aiheiden
kehittelyä ja taitteillaista kasvua.

Ensimmäinen kokouksista (pää-
vestä vasemmalta) joka on merkitty
1814, esittää *Vainämöisen soittoa*.
Täiteemme historiassa teos on mer-

kittävä, sillä se on ensimmäinen tun-
nettu Kalevala-aiheinen taideteos-
me.

Reliefi noudattaa tarkoin annettua
ohjelmaa jossa sanotaan, että ensim-
mäisen kokoukuvan tuli esittää Väinä-
möistä, tulen, veneen ja lyyrän ke-
sijää, kaikkien taiteiden suojelijaa;
hänet oli kuvattava istumassa jyrkällä
kalliollla keskellä koskea ja soittamas-
sa kanteleellaan, suomalaisten lyryä.
Metsänpöten tulee kokoontua ran-
noille. Varsinkin tulee kuvassa olla
karhu, joka on noussut kahdelle ja-
lalle seisomaan, ja jossa voisi olla
vedenneito, joka on kokottautunut
koskesta kuuntelemaan. Väinämöisen
pukuun tuli kuulua metsälinnun höy-
henistä valmistettu vyö sekä villavaip-
pa, jonka suojelusta anottiin sodassa.
Lisäksi voitaisiin kallion alapuolella
kuvata kaksi veneessä istuvaa runo-
lajajaa siihen tapaan, että he pitävät
toisiaan kädessä ja istuvat polvi pol-
vea vasten, ja vastakkaiselle rannalle
kaksi miestä, jotka takovat auraa. He
ovat keskeyttäneet työnsä ja kuunte-
levat laulua.¹

Seuraavan vasemmalta olevan relie-
fin aiheena on *Uskonpuhdistus*. Cain-
berg käsittelee tässä samaa aihetta, jo-
ka myös *Robert Wilhelm Ekman*
käytti hyväkseen maalattessaan 1850—
54 freskona Turun tuomiokirkon
kuoriin. Parihenkilöisiä sekä kirkoku-
vassa että freskossa esiintyvät Kustaa
Vaasa ja Mikael Agricola, joka luo-
vuttaa suomentamansa raamatulliset
kirjat kuninkaalte.

Cainbergille annettussa ohjelmassa
mainitaan kirjat erikseen, niitä tuli
'kaikkiaan olla neljä nidettä kvartto-
koossa'. Kirjoja kantava naisfiguuri
reliefissä äärimmäisenä oikealla on
kauniisti muotoiltu ja kuuluu nähdäk-
seni koko sarjan vaikutavimpiin yk-
sityiskohtiin. Jalustalasta syösty pat-
sas (pyhimyskuvaa) vasemmalta sym-
bolisoi voitettua katolisuutta.

Viimeinen relief vasemmalta, edel-
leen päävestä katsoen, on *Uuden*

¹ L. Wennervirta: Suomen taiteen uran-
vauksia. Porvoo—H:ki 1948, ss. 80—81.

akatemiatalon peruskiven laskeminen
v. 1802. Kuva perustuu todennäköi-
sesti Gjörwelin piirrettyyn luonnok-
seen, talon arkkitehtina hän oli ti-
laisuudessa läsnä. Kuvassomitelman
keskeisenä henkilönä on korokkeella
istuva kuningas Kustaa IV Aadolf.
Korokkeen vieressä seisova kuningas-
tar Fredrika Dorothea ohjentaa muu-
rikouhan Gloucesterin prinssille. Oi-
kealla kuningattaren takana näemme
arkkipiispa Tengströmin, joka oli ta-
lon rakennustuomikunnan sihteerinä.
Siinä on edelleen kuvattu arkkitehdit
Bassi ja Gjörwell (todennäköisesti
prinssin takana) sekä kuninkaan seu-
rueseen kuuluneita henkilöitä (krei-
vitäret Frölich ja Gyldestolpe sekä
kreivit Klingspor, Bonde ja Crons-
tedt).

Ensimmäinen korkokuva päävestä
oikealla on *Kristinuskon tulo Suo-
meen*. Siinä näemme ristin, jonka Ee-
rik Pyhä on pystyttänyt. Kuninkaan
ympäri on soittajia. Kaksi jo kas-
tettua suomalaista on polvistunut ris-
tiin juureen ja heidän vieressään on
benediktiinimunkki rukousnauhoineen.
Todennäköisesti äärimmäisenä oi-
kealla oleva mies, joka on asettautunut uh-
kaavaan asentoon, kuvaa Lallia. —
Henkilöahmot on koottu vaikutta-
viksi ryhmiksi, teoksen yleissommit-
telu on eheä ja suoritettu sujuvasti
kuin sarjan muiden kokoukujen.

Seuraavan reliefin aiheena on *Tu-
run Akatemian perustaminen ja va-
rustaminen etuiokeuksilla*. — Pietari
Brahe esittää kuningatar Kristiinalle
akatemian perustamiskirjan. Tapauk-
sen todistajana on Axel Oxenstierna.
Vasemmalta näkyvät kuninkailtaisen
valtuumerkit ja kuningattaren pöydän
yläpuolella Kustaa IV Aadolfin me-
daljonkikuvaa.

Reliefisarjan päättää *Aleksanteri
I:n käynti Turun akatemiassa*. Näem-
me siinä keisarin Apolloksi pukeutu-
neena astuvan akatemian suurimpaan
salin. Häntä vastassa on kuningatar
Kristiina Minervan hahmossa. Kunin-
gattaren seurassa on Auran runot.
Oikealla on kuvattu ryhmä ylioppi-
laita tervehtimässä hallitsijaa.

Turku-seuran jäsenjubla 16.11.65

Turku-seuran jäsenjubla pidetään
tistaina marraskuun 16 p:nä 1965
klo 19.00 alkaen Turun Yliopiston
Ylioppilaskunnan juhlasalissa (ur-
heiluhallissa). Kuluva vuosi on
vanhan akatemian juhluvuosi, min-
kä vuoksi seura on halunnut kiin-
nittää erikoista huomiota yliopi-
stoon ja yliopistoelämään. Turun
Yliopiston Ylioppilaskunta on lu-
vanut esittävää Turku-seuralaisil-
le tämänvuotisessa jäsenjuhlassa.
Muistetaan Ylioppilaskunnan moni-
vuotiset kulttuuriharrastukset —
ylioppilasteatterin, Collegium Mu-
sicum Turkuensien ja muiden soit-
toyhöiden, kuorojen jne. toimin-
nan — suosittelemme lämpimästi
seuralaisille jo nyt juhlien ajan-
kohan mieleenpamatusta.

Cainbergin erikoisaihe

Viime vuosi alkan alussa isänmaa
käsite oli saanut uuden ja korostetun
merkityksen taiteessa. Tämä kuvastuu
jo Cainbergin kokoukuvien aiheista.
Ajan uusklassiselle kuvataiteelle omi-
nainen piirre oli edelleen, antiikin
ihailu. Henkilöt omankin maame
historiasta esitettiin antiikin sankarei-
na. Soittajat roomalaisittain pukeutu-
neena tuli taiteen miesihanteeksi. Tä-
mä selittää miksi esimerkiksi Eerik
Pyhä on kuvattu kreikkalaisittain,
päässään kypärä, yllään pitkä viitta
ja kädessään keihäs, tai miksi Alek-
santeri I esiintyy Apollon ja Kristiina
kuningatar Minervan valepuvussa.

Paikallisten ominaispiirteiden ku-
vaaminen oli uusklassisuuden hen-
gelle vierasta. Tämän johdosta Cain-
berg surkeasti epäonnistui yrittäes-
säan kuvata esim. Väinämöisen soit-
toa. Mutta eihän Lönnrothin Kalevalaa
vielä silloin ollut olemassa.

Kuuluisa antiikin tuntuja ja uusklas-
sisuuden henkinherättäjä *Winckel-
mann* väitti jo 1755, että taitteilla
tätty jättäillä kreikkalaisia, jos yli-
päänsä tahtoi tulla suureksi. Tunnu-
somaista uusklassiselle veistotaiteelle
oli pyrkimys yksinkertaisuuteen ja ta-
sapainoon.

Cainbergin taitteillisesti ansiokkai-
mat reliefit tässä mielessä ovat näh-
däkseen Kristinuskon tuloa Suomeen
ja akatemiatalon peruskiven laskemista
kuvauvat sommitelmat.

Täiteemme historiassa Cainberg jää
erillisiksi. Kuvanveistotaide tul-
nut maahan vasta 40 vuotta Cain-
bergin kuoleman jälkeen. Silloin nuo-
ri ruotsalainen kuvanveistäjä Carl
Eneas Sjöstrand sapui Fredrik Cy-
naeuksen kutsutuna Suomeen. Hän
talonja johdosta Helsingfors Tid-
ningar entteellisesti lausui "iloisena
toivomuksenaan, että kuvanveistotaite-
ella tästä lähtien olisi tulevaisuutta
Suomessa". Niin oli myös käyvä.
Sjöstrandin Porthan-patsas paljasteti-
tti Turussa 1864. — Tämä oli en-
simmäinen julkinen muistopatsaamme
ja yhä edelleen se lasketaan veisto-
taiteemme parhaimpiin saavutuksiin
kuuluvaksi.

TURKU-SEURAN KEVÄTRETKEILYT

Turku-seuran retkeilyseuran jär-
jestämät kotiseuturetjet suoritettiin
tänä vuonnakin toukokuun aikana
perjantaisin erinomaisten olosuhteiden
vallitessa. Tämänkeväisten ret-
kien teemana oli muuttuva ja laa-
jeneva kaupunkikuva. Tutustuttiin
uusiin ja parasta aikaa rakenteilla ole-
viin asutusalueihin.

Ensimmäisenä kohteena oli rauta-
tien pohjoispuolella olevat esikaupun-
kialueet: Pitkämäki, Kahari, Ruohoni-
pää, Vätti, Kastu, Kaerla ja Kärsä-
mäki. Nämä kaupunginosat ovat kai-
ki kuuluneet Maarian pitäjään siihen
saakka, kunnes mainittujen alueiden
liittäminen Turkuun tapahtui vuoden
1944 alusta lukien. Nykyisin tällä
alueella asuvien luku on 25 000. Suu-
rimman asutusalueen muodostaa Ilo-
Heikkilä, jossa asukasluku on yli
4 000. Sekä Pitkämäki että Kahari
ovat aikoinaan kuuluneet kirkon
omistukseen, sillä kummassakin kyläs-
sa sijainneet talot ovat katolisella
ajalla kuuluneet tuomiokirkon Pyhän
Yrjänän alttarille. Katolisen aikaan
tuomiokirkko oli huomattava maatiilo-
jen omistaja, sillä yksistään Maarian
pitäjän alueella kirkon omistukseen
kuului 37 eri suuruista tilaa.

Kastun kaupunginosassa on asukas-
luku tällä hetkellä jonkin verran yli
2 000, mutta kuutisen sataa vuotta
sitten kylässä oli vain muutama asu-
kas. Porvari Lauri Uskinen perilliset

omistivat Kastun kylässä maatalon ja
tämän tilan omistajilta osti silloinen
tuomiokirkon kanunki, mutta myö-
hemmin Turun piispa Johannes West-
fal kiinteistön vuonna 1359. Eräs
varhaisimmista Raunistulan asukkaista
on ollut räätäli Fleming, joka yh-
dessä Birgitta vaimonsa kanssa aikoi-
naan omisti tilan sanotussa kylässä.
Omistamansa kiinteistön lahjoittivat
aviopuoliso 1400-luvun alussa tuomio-
kirkolle, mutta jonkin ajan kuluttua
lahjoituksensa jälkeen tulivat katuma-
päälle ja olivat halukkaita peruttama-
n tekemänsä lahjoituksen.

Tammisälpanttien varrella sijaitse-
van uuden läntisen kansalaiskoulun
esittely suoritettiin oppilaitosten johtaja
opettaja Jouko Rinne. Kiertomatkan
aikana ajettiin Kärsämäen teollisuus-
lucen kautta ja yllättäen Raisiossa
Piikkioon menevä Turun ohikulkutie
ja ajettiin Turun lentoasemalle saak-
ka.

NUMMENMÄKI JA PÄSKYVUORI

Toisen kotiseuturetken aikana ajeti-
ttiin ensiksi Yliopistonmäelle, jonka
jälkeen matka suunnattiin Nummen,
Kuralan ja Pääskyvuoren esikaupun-
siin. Matka tehtiin siten esikaupun-
kialueelle, jotka aikoinaan olivat ku-
luneet Kaarinan kunnalle vuoden
1938 loppuun saakka. Nykyisin Tur-
kuun, mutta aikaisemmin Kaarinan

Akatemiatalon juhluvuoden esitelmistä viimeinen pidettiin 17. 10., jolloin
prof. John Rosas kertoi juhlasalin urista syn. Päättäjäispuheen piti prof.
Vilho Nittetmaa, jonka jälkeen kaikille esitelmittäjille lähtettiin kauppi-
seuvuus *Aarno Alton lahjoittamat hopealautaset*. Esitelmään palaamme se-
uraavassa numerossa. — Akatemiatalon on sinänsä arvokas juhlaman ko-
de, mutta kuvamme talon seinälle sijoitetusta muistolaatusta lisäksi kertoo,
että paikalla ovat yli 400 vuotta sitten lähteneet Mikael Agricolaan suomen-
kieliset kirjat.

kuntaan kuuluneilla alueilla asuu 17 000 asukasta. Asukasääränsä puolesta on suurin Nummen kaupungissa, jossa asuu 8 000 turkulaisesta muodostaen yli 3 000 perhettä. Kirkoissa meillä Kaarinan seurakunta on eräs maan vanhimmat ja sen Jaakko nimisestä kirkkoherasta on ensimmäinen tieto vuodelta 1309. Nummen kansakoulussa toimii Turun opettajakorkeakoulu, ja sillä on naapurina kaupungin uusin oppikoulu, Auralaen yhteiskoulu, jonka oppilaita vain joka kuudes on turkulainen.

Tämän päivän turkulaiset saavat suurimmaksi osaksi käytettyensä Aurajoesta Halisten kosken yläpuolelta. Aikaisemmin se on ollut tärkeä kalastuspaikka lähiennoilla asuneille jopa siinä määrin, että piisiä ja paikkakunnan talonpojat ovat joutuneet keskinäiseen väliseisävitelyyn oikeudesta saada kalastaa koskessa. 1500-luvun alkupuolella Kustaa Vaasan hallitusajoina on säilynyt tieto, että kosken nikassa on ollut toiminnassa tammipiilaitos. Nykyisten turkulaisten muistoissa on vielä kosken partaalla toiminut myllylaitos.

Hannunniiton asuma-alueella on parasta aikaa nousemassa uusi kerrostaloalue. Hannunniitto on saanut nimensä Princkalan herrasta Kristian Hannunpojasta, joka 1600-luvun alkupuolella oli mukana Kaarle IX:n käymissä sodissa ja kuningas palkitsi niissä kunnostustöiden soturinsa lahjoittamalla hänelle Paaskunnan tilan, jonka Hannunpoika omisti kuolemaansa saakka 1615.

Pääskyvuoren ja Helsinkiin johtavan rautatien väliselle alueelle nousee niinkään parasta aikaa uusi asutusalue nimeltään Hurttivuori. Alueella on jo valmiina kerrostaloja ja lisäksi tullaan rakentamaan mm. rivitaloja.

ISPOINEN

Kolmannen reiken aikana ajettiin Vähä-Heikkilän, Puistomäen ja Isoisten kaupunginosien kautta rakenteilla olevalle Isoisten kerrostaloalueelle. Ensimmäiset rakennukset ovat valmistuneet vasta viime keväänä. Rakennusten ylimmistä kerroksista avautuvat hyvät näkyvät sekä Paristen etäällä Naantalien suuntaan.

Juhana III:n jälkeen Ruotsi—Suomen kuninkaaksi tuli hänen poikansa Sigismund ja Suomessa yltäen valtaa käytti marski Klaus Fleming. Pohjanmaan talonpojat eivät olleet tyytyväisiä hänen hallintoonsa, vaan nousivat kapinaan, joka kuitenkin tukahdutettiin. Kaarle herttua saapui vuoden 1597 syyskuussa joukkoineen Suomeen kukistamaan marskin valtaa ja teki tällöin maihinnousun Isoisiin. Kupittaalla käytiin hakakka linnan puolustajien kanssa, joka taistelu päättyi Kaarlen voittoon, jonka jälkeen alkoi linnan piiritys. Linnan puolustusta johti Ebba Fleming, (Klaus Fleming oli juuri kuollut), mutta sotatoimet päättyivät kuitenkin melko lyhyen piirityksen jälkeen linnan antautumiseen, mikä tapahtui syyskuun viimeisenä päivänä.

Isoisten kartanon omistajana on ollut mm. kamarineuvos Andri Johan Winter, joka oli mukana monissa taloudellisissa pyrinnoissa. Hän oli eräs

Suomen Talousseuran perustajia ja mainitun seuran piirissä hän ajoi innokkaasti sitä asiaa, että talonpoika olisi entistä enemmän viljeltävä perunaa. Hänen poikansa Johan Petter Winter oli hovihoitokauden neuvos, senaatin oikeusasoston jäsen ja valtiopuolue, joka harasteli henkilöhistorian alaan kuuluvien aineiden keruuta, jota aineistoa nykyisin säilytetään valtion arkistossa. Vuodesta 1951 lähtien Isoisten kartanon on omistanut Turun kaupunki. Tilan pääkäyttäjänä toimi nykyisin Pelastusarmeijan toipilaskoti.

Katariinanlaakson kasvullisuudesta puhui professori Paavo Kallio todeten, että eräin kohdin Katariinanlaakson rehevyys voittaa Ruissalonkin kasvullisuuden. Hän mainitsi, että ihmisten ja yhteiskunnan suhtautumisen luontoon on tapahtunut muutoksia ja kun uusia asuntoja ja asuma-alueita rakennetaan, pyritään säilyttämään kasvullisuus ja tonteilla jo olevia puita suojellaan. Katariinanlaakson kasvusto on eräs Turun Yliopistossa kasvitiedettä opiskelevien tutkimuskohde.

RUISSALO

Viimeisen reiken kohteena oli Ruissalo. Ensimmäinen tieto saaresta on vuodelta 1540. Juhana herttuna viettäessä 1550—60 lukujen taitteessa sen ajan oloihin katsoen loisteliasta elämää Turun linnassa hänen vapaa-ajan harrastuksiinsa kuului muun muassa hirvien metsästys. Ruissalossa saksanhirviä tiedetään herttuna aikanaan olleen 24. Juhanan aloitteesta saarelle istutettiin tammia ja tällä hetkellä saaren tammistot ovat laajimmat koko pohjoismaissa. Ruissalon metsien pinta-alasta lähes neljännes on tammimetsäkohti. Isän vihan aikana Pietari Suuren määräyksestä osa tammista kaadettiin ja puut käytettiin Venäjän sotalaivaston rakennustarpeiksi. Kasvullisuus on saarella rehevä ja niinpä siellä on tavattu yli 500 erilaista kasvia. Maamme linnustosta on yli puolet tavattu Ruissalossa. Lintutiheys saattaa nousta jopa tuhanteen lintupariin neliokilometrin kohti.

Choraoksen lähde on saanut nimensä runoilija Mikael Choraokeselta, joka suositettiin maisterin tutkinnon Upsalan yliopistossa muuttu takaisin syntymämaahansa. Hän toimi jokin aika Turun akatemian kaupungisuuden dosenttina sekä korpiajoittajana mm. maaherra von Willebrandin perheessä. Perhe asui Ruissalossa, jolloin Choraux samalla tutustui Ruissalon kasvillisuuteen ja sen luontoon kirjoittaen Ruissalon tammien katveessa joukon runojaan. Hänen tiedetään erityisesti viihtyneen lähteen tienoilla ja hänestä on lähde sitten saanut nimensäkin.

Pääteisteenä oli Santalan alue, jossa turkulaisia ja retkeilijöitä varten on varattu 13 hehtaarin suurinen alue. Auringonpalvojia ja telttilajioita varten on varattu omat alueensa. Retkeilijöitä varten on alueella ravintola, keittokatos ja sauna. Uuden huolto- rakennuksen teettämisen kuuluu lähijalan ohjelmaan.

Toivo Korpela

KUUKES TURUN- PÄIVÄ

URHEILUA

Urheiluohjelma alkoi Artukaississa järjestetyillä nuorisoon mopolialajoilla, jossa vähimmille virhepesteille selviytyi R. Roivas. Järjestyksessä 19:llä Kupittaan piikillä M. Pananen uusi viime vuoden voittonsa 25 km:n yleisessä sarjassa. Perinteellisissä Akateemisissa Auran seuduissa (perämieliset neloset) Åbo Akademien joukkue löi ylivoimaisesti Turun Yliopiston, jonka suorituksen pilasi peräsin kiinnijuttuminen puolimatkatassa.

KILPAILUA

Nuorison "Kolme parasta"-kilpailulla Turun Konserttitalolla oli ennätysmäinen yleisömenestys — sisällyksenäiden määrä nousi kahtentohtaan osan vielä jäädessä oven ulkopuolelle. Valtaosa yleisöstä oli saapunut seuraamaan kitararyhteyden kilpailua, mutta lähetetyistä kutsuista huolimatta vain yksi yhtye — The Strangers — oli uskaltanut ottaa paikalle. Moinen poisjääminen oli vähemmän mairittelevaa kyseisille yhtyeille sekä paikalla olevan yleisön että tilaisuuden järjestäjien mielestä. Koko kilpailun parhaaksi osoittautui 15-vuotias hampurilainen K. Honkanen, joka soitti P. Norrbackin sävellyksen "Varisevat lehdet". B.-M. Nordgren sijoittautui lalajaisia parhaana toiselle sijalle ranskaksi lalamallaan "Vahanukella" (Poupée de cire, poupée de son). Maist. K.-E. Långbacka, toim. J. Martinkari ja muusikko R. Valtonen muodostivat palkintotuomariston nuorisiohjaaja K. Perhon toimesta kuuluttajana.

ESITELMIA

Turku-seuran akatemia-esitelmät jatkuivat tällä kertaa Turun päivään liittyvinä maist. Erik Berghin esitelmässä Akatemiatalon juhlasalin koristelua sekä salin kirkokuvien luojan, kuvanveistäjä Gaimbergin kirjavien elämänavaiheita n. 300:lle kiinnostuneelle kuulijalle. Esitelmä jälkeen tutustuttiin tuomokapitalin arvokkaiden isäntöihin ja muihin tiloihin. Kaupunginorkesterin nuorisokonserttia johti kap.mest. Paavo Rautio. Solisteina esiintyivät Turun Musiikkioptiston oppilaat A. Jula (piano), E. Heinonen (piano), L. Helling (viulu) ja L. Salminen (laulu). Lisäksi turkulaiset säveltäjät Paavo Heininen ja Ilpo Tolvas olivat edustettuina ohjelmassa.

ILTAJUHLA

Turun Moottorilenkkipöyhön esitykset ennakkoivat iltajuhlan alkamista Urheilupuistossa. Avauspöyhien pitäjät 12-vuotias K. Laurell omisti pöyhensä kotikaupungille kiittäen samalla kaupungin isä nuorisoihaisen Turun päivän järjestämisestä. Turun Metsänkävijän soitokunnan, Turun Kikurien ja Turun Urheiluliton musiikki-tanhu- ja voimisteluseurien jälkeen tuhatlukuisen yleisöä si seurat naapuloiden ja Turun kaupunginvaltuuston välistä riemastuttavaa ystävyys-

telua, joka päättyi sopuiseen tasatulooseen 2—2. Siirryttäessä välikentälle, jossa "Kolmessa parhaassa" toiseksi sijoittunut B.-M. Nordgren, The Strangers sekä Raffu Valtonen yhtye esittivät ohjelmaa nuorisoon tanssissa jonkin verran ahtaaksi osoittautuneella tanssilavalla, yleisömäärä näytti jatkuvasti vain lisääntyvän niin että ilotulituksen alkaessa paikalla lienee ollut ehkä 10 000 henkeä. Turun päivän päättyttyä ilotulitusta seurallin myös joen rannoilla ja Runebergin puistosta, jossa varuskunnan soitto-

kunta musiikkikapt. E. Kuparisen johdolla oli päättellessä ilta-konserttia.

Turun museoissa ja avoinna olleissa kaupungin laitoksissa oli tuhansia kävijöitä ja kaupungin täydellä kapasiteetilla toimiva liikennelaitos oli ylikuormittunut ilmaisen liikenteen aikana. Nuorison merkeissä vietetty Turun päivä A. D. 1965 voidaan vielä kirjoihin onnistuneena ja mieleenjäävästä turkulaisten juhlasta.

JuLa

Muistolaattojen paljastustilaisuus

Vaikka Turun-päivälle joka vuosi vahvistetaan pääteema, joksi tänä vuonna oli otettu kaupungeissa tapahtuva nuorisotyö, on päivään joka kerta liitetty myös tapauksia, jotka kertovat Auran kaupungin menneisyydestä. Turun entisen Akatemiatalon juhluvosi — 150 vuotta rakennuksen valmistumisesta — vei ilman muuta ajatukset tähän muistoon ja niin sijoitettiinkin neljäs akatemia-esitelmä päivän ohjelmaan. Maist. Erik Berghin esitelmä on toisaalla lehdesämme.

Past. Wainio kertoi aluksi niistä tutkimuksista, jotka Turun Historiallisen Museon toimesta on suoritettu Kaarinan Kirkko-alueella ja Ristimäellä tavatuissa kalmoissa. Edellisen etelä- ja länsipuolen on suuri osa tuhoutunut. Vain itä- ja pohjoispuoli ovat jollain tavalla säilyneet. Täältä on paljastunut ruumishautoja, jotka ovat 1000-luvulta. Koska yleensä oli pyrkimykseen haudata mielen etelä- ja länsipuolelta, vaikuttaa siltä, että pääosa kalmoista on hävinnyt hiekkanassa. Kirkko on rakennettu keskelle pakanallista kalmoista, kuten katoli- sen kirkon oli tapana Suomessa tehdä. Epäilemättä on Kirkkomuseon kalmoissa vielä maanalaista ruumishautajaa jäljellä.

Keskiaikaisen kirkon sijainti keskellä 1000-luvun ruumiskalmiota viittaa siihen, että paikka on vanha pakanallinen kulttialue, joka kristinuskon saapumisen yhteydessä on joutunut kirkon omistukseen. Muinaismuistolaue on samalla esimerkki siitä, että Auralaen rannoilla oli runsaasti tihkeitä asutusta kyllä jo ennen varsinaisen kaupungin syntymistä. Ruumishaudat viittaavat myöskin siihen, että kristinuskoon liittyviä tapo-

Kaus muinaisuuteen johdattiin nykyturkulaisten ajatukset arkkihietä Helena Merikannan suunnittelemissa muistolaattojen äärellä, jotka tuona päivänä paljastettiin Kaarinan seurakunnan alueella museolaitoksen puolelta. Sen puheenjohtajan, pastori Haakon Wainion paljastuspuheesta julkaisemme tässä selostuksen.

ja tunnettiin ja noudatettiin ainakin noin sata vuotta ennen ns. kristillisen kauden alkua 1150-luvulla.

Ristimäen kalmisto on ollut laaja, ulottuen nykyisestä kansakoulusta pitkälle pitkin Aurajoen rantaa. Kansakoulunmaalla oli polttokenttäkalmistoa 600—900 luvulta. Ylempänä paljastui asunnonpohja 900-luvulta sekä ruumishautoja 1000-luvulta. Ilmeisesti mäkeä on käytetty kalmistona aivan esihistoriallisen ajan loppuun saakka ja vain murto-osa siitä on voitu tieteellisesti tutkia.

Ristimäen kalmistossa ei sen laajuudestaan huolimatta ole paljon näkyviä muistoja maan päällä. Tämä johtuu siitä, että juuri 600-luvulla tuli muotiin uusi kalmistomuoto, nimittäin ns. tasaisen maan polttokalmisto eli toiselta nimeltään kenttäkalmisto.

Ristimäen kalmistosta on kuitenkin löydetty myöskin muita hautamuotoja. Erittäin mielenkiintoinen on viikinkiajalta oleva venehautaus. Suunnilleen samalta ajalta on harvinaisen komea esinelöytö, nimittäin germaanisella eläinornamenttikalla koristettu miekka, jonka kahva ilmeisesti on gotlantilaista valmistetta noin vuodelta 800. Ristimäen kalmistosta on myöskin tavattu kaksoishautaus, siis miehen ja naisen (aviopuolisoiden?) esineitä sijoitettuna yhdessä sykkyräsä hautaan.

Puhuja jatkoi:

On toivottava, että näitä seutuja vielä kattava hämärä hälvenisi ja tulevaisuudessa suoritettavien tutkimusten ja kaivausten kautta saataisiin uutta valaistusta Ristimäen muinaiskalmistoon niinkuin muihinkin Turun kaupunkiin liittyvien arkeologisesti mielenkiintoisiin kohteisiin. Niitä odotettaessa on välttämätöntä, että kiinnostusta ja harrastusta kotiseutua ja sen menneisyyttä kohtaan jatkuvasti ylläpidetään. Museotoimensa piirissä Turun kaupunki on jo yli 8:n vuosikymmenen ajan täyttänyt tätä velvollisuuttaan. Viime kesänä täällä pidetyillä valtakunnallisilla museopäivillä lausuttiin monta lämminä sanaa saavutettujen tulosten johdosta. Alkoon se kuitenkin, mitä meillä jo on ja mistä syystä olemme ylpeitä, sammuttako pyrkimystä löytää jatkuvasti uusia yhtymäkohtia historiaamme kanssa.

Tämä paikka ja tämä hetki asettaa meille kaikille tässä suhteessa omat tehtävämmä ja velvollisuutemme. Niimenomaan varttuva polvi saa tänään vietettävän Turun päivän kautta haasteen valmistautua ottamaan oman paikkansa yhteiskunnassa. Kokemus osoittaa, että olemme henkisesti köyhiä ja voimme sellaisina vain puolinaisesti täyttää tehtävämmä, jos emme tunne riippuvaisuuttamme ja kotalon yhteyttämme niiden kanssa, jotka kerran täällä elivät ja olivat. Yhteys ja kanssakäyminen heidän kanssaan — näissä merkeissä kuin tänään — merkitsee aina elämäntunnon syvenemistä ja siten henkistä kasvamista. Tienosoitajaksi tähän paljastamien muistolaatat. Olkoot ne täällä pysyvänä viittamerkinä esipolvien tuntuun ja nimeltä tuntemattomien tykö, jotka täällä ovat täyttäneet ihmisosan.

KOTISEUTU...

Jatk. sivulta 7

hemmin, jolloin suuret laivat jouluivat ajalehtimään ja irtautuivat myrskyn repimänä laiturista. Iltaapäivä päättyi tutustumiseen Reposareen ja siellä syötyyn siikakeittoon.

Toisena retkeilypäivänä mentiin Ulvilan kirkkoon. Sitä esitteli turkulais-syntyinen lääninrovasti Untamo Aitio, joka suoritti tämän tehtävän yhtä selkeästi ja mukaansa tempaavasti kuin oli ollut hänen saarnansakin 600-vuotiaan kirkon jumalanpalveluksessa. Kirkkokahvin päätyttyä lähtivät toiset Noormarkkseen. Kirjoittaja liittyi siihen seurukseen, joka ohjasi matkansa Harjavaltaan, missä Emil Cedercreutzin maahengen museo ja hänen suuret taidekokoelmansa mykistivät kävijän.

Turun ja Porin läänissä sen toinen pääkaupunki Pori oli selviytynyt järjestelyistä kunnialla, mutta tärkeintä oli sittenkin todeta tuon kaupungin ja sen ympäristön edistymisen "sadan penikulman saappain". E. J. V. r i

TURKU-SEURA - ÅBO-SAMFUNDET r.y.

Pubeejohtaja - Ordförande
Olli Kestilä, Humalistonk. 3 B

Varapubeejohtaja - Viceordförande
Eero Numerla, Yliopistonk. 29 c
puh. - tel. 18040

Viceordförande och svenskspråkig sekreterare - Varapubeejohtaja ja ruotsinkielinen sihteeri

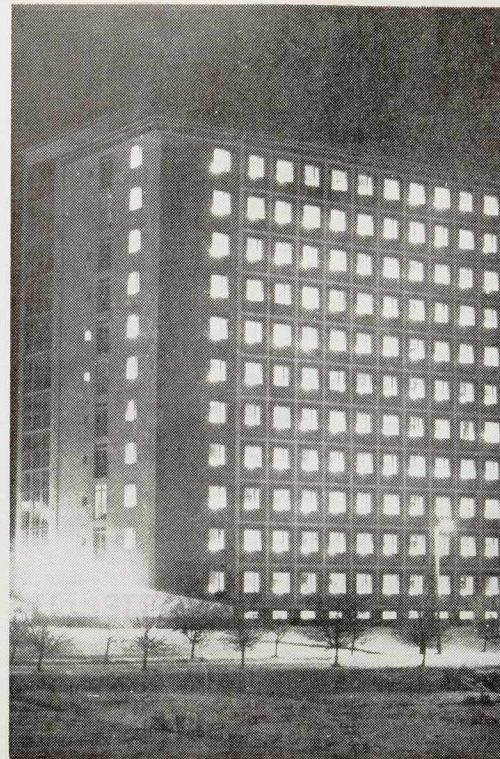
Carl Jacob Gardberg, Turuvägen 3 A
tel. - puh. 10852

Toiminnanjohtaja - Ombudsman
Juhani Laurila, Ruusalo 85
puh. - tel. 88041

Postisiirtotili - Postgiro Tu 32300
*Liity jäseneksi Turku-seuraan
Bliv medlem i Åbo-samfundet*

Juseluksen mausoleumi on eräs Porin kauneimmista nähtävyyksistä

Turun Yliopiston Ylioppilaskunnan uutteran rakennustyön tuloksena on osa opiskelijoista voitu sijoittaa asumaan omiin taloihin.

Turun yliopistosta ja sen ylioppilaskunnasta

Akateeminen opetus ja tieteellinen työskentely yliopiston puitteissa juontaa Turussa juurensa jo yli kolmen vuosisadan takaa, sillä perustettiin Per Brahen akatemia jo vuonna 1640. Nykyisessä yliopistossamme on jo yli 5000 opiskelijaa, mikä määrä jatkuvasti kasvaa. Neljä täysimittaista tiedekuntaa antaa vuosittain tieteellistä ja ammatillista koulutusta tälle opiskelijajoukkoille noin 70:n professorin voimalla. Tiedekunnat ovat: alusta (1922) alkaen olleet humanistinen ja matemaattis-luonnontieteellinen (alkuaan vain luonnontieteellinen), vuonna 1943 perustettu lääketieteellinen ja vuonna 1961 toimintansa aloittanut lainopillinen tiedekunta.

Valtiotieteellinen tiedekuntakin tekee tuloaan yliopistoon ja on sitä varten jo olemassa useita oppituleja humanistisessa tiedekunnassa.

Näissä raameissa toimii Turun Yliopisto nykyisin jokapäiväisen työnä parissa ankaran tilanpuutteen ahdistamana, sillä sen melkoisen uudet rakennukset tehtiin alkuaan vain noin 2500 opiskelijaa varten. Luvassa kuitenkin on aluetta ja rakentamismahdollisuuksia, mutta ne eivät enää saisi antaa odottaa itseään pitkiä aikoja.

Yliopiston opiskelijat muodostavat rekisteröidyn yhdistyksen muodossa toimivan oman yhteisönsä, Turun Yliopiston Ylioppilaskunnan. Opiskelevaa nuorisosa koskevan

ohjesäännön 6 §:n mukaan tulee yliopiston nimikirjaan kirjoitetun ylioppilaan kuulua ylioppilaskuntaan, mistä velvollisuudesta vain yliopiston rehtori voi hänet vapauttaa. Ylioppilaskunnan jäsenmäärä on näin ollen suunnilleen sama 5000, joka jo edellä mainittiin.

Vaikka ylioppilaskunnan täytyy olla olemassa jo mainitussa ohjesäännössä sille delegoidun kurinpitotehtävän vuoksi, ei sen piirissä ole tyydytty toteamaan olemisen tarpeellisuutta itsestään selvänä, vaan on paljonkin pohdittu ylioppilaskunnan tehtäviä ja tarkoitusta.

Korkeakoulujen joutuessa yhä enemmän pitäytymään vain ammatillisen ja tieteellisen koulutuksen antamisessa kasvateilleen tulee erilaisten ylioppilasarjestöjen merkitys yksilö- ja yhteiskuntakasvatukseen antajina entistä tärkeämpänä esille. Niin pyrkii TYY:kin kehittämään jäsenistään kypsiä kansalaisia ja hyödyllisiä suomalaisen yhteiskunnan jäseniä. Ylioppilaskunta katsoo tehtäviinsä kuuluvan opiskelijoiden kaikenlaisten etujen valvomisen ja ajamisen. Erikoisesti pyritään kiinnittämään huomiota opiskelijoiden sosiaalisiin oloihin ja opinto-olosuhteisiin. Vaikka ylioppilaskunta näin toimiikin nimenomaan ylioppilaiden etujärjestönä, pyrkii se kuitenkin aina pitämään mielessään yhteiskunnan kokonaisuuden.

Nykyajan ylioppilas käsittää asemansa yhteiskunnassa englantilaisen termin "student as a pioneer citizen" mukaisesti ja pyrkii näin eturivissä tekemään aloitteita yhteiskuntaa kokonaisuudessaan koskevista kysymyksistä ja ottamaan kantaa niihin. Ylioppilaskunta on se yhteisö, jonka puitteissa ylioppilaat voivat toteuttaa tätä tehtäväänsä. Ylioppilaskunta ainakin pyrkii mieluummin olemaan kaikinpuolisen kehityksen edelläkävijä ja seuraaja.

Myöskin tulee ylioppilaskunnan olla forum, jolla sen jäsenet voivat demokraattisen hengen mukaisesti toteuttaa kaikkia aatteitaan ja pyrkimyksiään. Toiminnan tulee muodostua jäsenistön toiveiden ja halujen mukaan. Tämä seikka on varsin tärkeä niiden muistaa, jotka ulkopuolaisina seuraavat ylioppilaskunnan toimintaa ja sitä ehkä arvostelevat.

Mainittujen johtajastusten puitteiksi ylioppilaskunta on luonut melko tavanomaisen yhdistysorganisaation. Itse ylioppilaskunnan lisäksi toteuttavat näitä päämääriä osaltaan erilaiset alayhdistykset, joista mainittakoon osakunnat, opintosuuntayhdistykset sekä harrastuspiirit.

Ajankohtaisimmat ongelmat ovat tällä hetkellä ylioppilaiden sosiaalisen aseman järjestely sekä ylioppilaiden kannan muodostaminen korkeakoulupoliittisissa kysymyksissä. TYY osallistuu näiden seikkojen järjestelyssä tiiviisti kansallisen liiton SYL:n toimintaan, mutta pyrkii myöskin osaltaan Turussa ratkaisemaan paikalliset pulmat. Niinpä ylioppilaskunta toivoo pikaisesti saavansa kaupungilta tontin asuntolarakennustoiminnan uudelleen aloittamiseksi. On jo päässyt kulumaan liian pitkä aika edellisen osaston valmistumisesta. Korkeakoulupoliittisista tavoitteista lienee ajankohtaisin ns. opintoyhteistyön aikaansaaminen. Tämä tarkoittaa opettajien ja opiskelijoiden välistä neuvottelevaa yhteistyötä opintoja ja yliopistoa koskevista yhteisistä kysymyksistä.

Ylioppilaskunta pyrkii myös antamaan oman nuorekkaan leimansa Turun kaupungin elämään ja kehitykseen. Tunnettujahan ovat kaikenlaiset raitillaakat tempaukset. Joskus kannetaan lapamatoa torilla ja milloin taas vihitään kaupunkiin uusia suojateitä. Kaikissa näissä joukkoesiintymisissä on takana jokin hyvä ja tärkeä asia. Etenkin kaupunkimme kulttuurielämä on ylioppilaskunnan ja sen

usin nykyaikaisin painomenetelmän niin muistakaa Polytypos. Nykyaajan kireä kilpailu asettaa korkeita vaatimuksia painotuotteille. Polytyposen painotyöt kestävät vertailun. Kirjapainomme, rotaatiopainomme ja kuvalaattalaitoksemme täydellistä palvelua käyttäen tarjoamme Teille korkealuokkaisuista työtä — alan viimeisin menetelmän.

**KIRJAPAINO
POLYTYPOS**

jäsenten sydäntä lähellä ja niinpä pyrimme tänäkin vuonna saamaan entistä paremman kontaktin turkulaisen kulttuuriin ja sen suosijoihin. — Sanalla sanoen ylioppilaskunta pyrkii olemaan toimiva, elävä ja näkyvä osa Suomen Turkua.

Juba Vikatmaa

MUISTIKUVIA

RAUHANKADULTA

Siitä se alkaa Rauhankatu, Puolalanmäen rinteeltä, missä vielä on jäljellä pari okrankeltaista, mustakattoista rakennusta suurten lehtipuiden varjossa. Rakennusten takana on se kallio, johon me lyseon toisen luokan pojat rautanaulan ja kiven avulla hakkasimme sanan HELLAS, ja vuosiluvun. Se oli meidän urheiluseuramme perustamisen lujittamiseksi naputettu siihen. Urheiluhengen lietsojana oli itse Sulo Kolkka, alias Simeoni. Pojat katkivat nyt jäseniään Pentti Nikulan innostamina, silloin alkoi Paavo Nurmen nimi herättää huomiota. Hän asui tässä kaupunginosassa, joten näimme hänet harjoituslenkeillään. Maailma ei silloin vielä tuntenut häntä. Hanneksen Tukholman juoksu sai Urheilupuistoon sellaisetkin pojat, joiden kintuissa oli jotain vikaa.

Ihmeellinen on esikuvan vaikutus. Niin oli silloin viisikymmentä vuotta sitten, ja niin on edelleen. Juoksut ja heitot olivat puoli vuosisataa sitten suomalaisten leipälajeja. Paitsi Nurmea, näimme maratoonari Stenroosin Rauhankadun maisemissa. Näistä silloisten miehenalkujen esikuvista tulee mieleen, että kasvatusyhteisöämme ei liene kyllin suureksi arvioitu esikuvan vaikutusta nuorisoon. Se on valtava voima, jonka kasvattajat jättävät usein huomaamatta itsekkäistä syistä.

Rauhankadun päässä oleva mahtava piilipuoli oli koulutiemme varrella. Se täytti koko kadun pään. Ei tämän koulutien kauneutta silloin niin tajunnut kuin sitten myöhemmin, mutta tunsin toki silloinkin punaisten vaahteroiden hehkun ja ensimmäisten pakkasaamujen suloisien piiristävän pirteiden. Lakaistuin näitä puistokäyviä silloinkin, mutta usein sekoittui ensimmäisiin pakkasaamuihin värillisten kuivien lehtien rapina.

Tähän koulutiehen liittyivät myös ensimmäiset ihastuksen omaan kouluunsa rientävinä palmikonkiskajien tyytöihin. Ei noita ensimmäisiä mieltymyksiä mitenkään ilmaistu. Se oli

salaista viehtymystä, puolittain tiedotonta. Tyttö ei sitä aavistanutkaan, mutta poika tunsikin lämpöisen läineen kulkevan hennossa olemuksessaan, jos sininen katse kohtasi.

SUOMEN TURULLE
ENSIO HARNI

Mutta kerran tuli vuotta vanhempi poika vastaan ison piilipuun alla. Tuskin tunnettiin. Kosti oli hänen nimensä ja raisun tappelijan maineessa hän oli. Ilman alkuseremonioita hän löi kaikin voimin kouluunsa rientävääni, että päähän koski ja kirjat lensivät lumen. "Mitä sää sitä Lemppi kattelet, se on minun likkani", tuli selitys lyöjän suusta. Sanoi ja meni. Enkä minä ollut hänen Lempiaän katsellut, mutta poika epäili sitä, kun Lempi asui samassa talossa. Eikä se tyttö ollut edes minun makuuni. Mutta selityksiä ei voinut antaa. Ei sille klopille voinut mitään puhua. Ei se käynyt kouluakaan.

Rauhankadun keskivaiheilla on Mikaelin kirkko. Tämä Lars Sonckin piirtämä tempelli kohosi vuonna 1904. Kirkko ei ollut silloin vielä valmis, kun Nousiaistaista kaupunkiin tullut isäntä vei puuren pojan sitä katsomaan. Koko suuren temppelin täytti maalin ja muurilaastin tuoksu, eikä se ole sieltä mielestäni koskaan oikein häipynyt. Telineitä oli kaikkialla. Pujottelimme niiden välistä ja ihmettelimme kirkon huimaavaa korkeutta ja sen mahtavia mittoja. Käyntini siellä lienee varhaisin lapsuusmuistoni.

Me asuimme silloin sen kirkon vieressä, Johanssonin talossa. Sihen taloon liittyi kaupunkilaispojan pienoismailma.

Portin lähellä oli kirjansitojan verstaas. Joskus menimme pyytämään sieltä värillisiä kirjapaperin reunoja. Oikein ketterä päällä valmistui valkoinen liisteri. Puuliiman ja liisterin tuoksu oli ominaista tälle huoneelle. Ihailin hienosti sidottuja kirjoja, joiden selässä oli kultakirjaimia. Vastustamattomasti alkivat kirjat vetää minua luokseen. Niissä oli koko ihmeellinen maailma. Niitä sai niin harvoin katsella. Kotona niitä oli niin vähän.

Suuri oli kuusivuotiaan riemu, kun joulupukki toi 'Pinocchio seikkailut', jossa oli niin merkilliset kuvatkin.

Alusta, kuten puuvajaa kutsuttiin, koska se sijaitsi kivijalassa, oli myös poikien mielinen paikka. Siellä oli kirves ja saha. Jonkinlaisella 'klink-kuveitsella' saatiin syntyään nuolia katajakaaripyssyn, johon saatiin anekdotit Iso-Heikkilän metsästä. Isommat pojat vuolivat hienoja 'piilejä' ja pian niitä olikin niin paljon, että intiaanisota voi alkaa.

Talon puutarha oli takapihalla. Se oli aidattu ja kielletty alue. Ei sinne kuitenkaan ollut suurtakaan, sillä pihalla kasvoi ruohoa, samoin Rauhankadulla. Katukäytävä oli jokaisen talonmestajan kustannettava, mutta ajoväylä oli sateen ja auringon hoivossa. Se kasvoi ruohoa ja ajuri Johanssonin hevoset pantiin liekaan kadun toiselle puolelle.

Puolueet eivät eritelleet ihmisiä kaikista suurilakoista huolimatta. Kun koitti jonkun talon asukkaan nimipäivä, niin keräämmyttiin kahville joko nimipäivän vietäjän asunnolle tai pihalle. Muistan, että kerran istuimme keskellä ruohoista katuja kahvipannun ja kranssin ympärillä, eikä ainoakaan kulkuneuvo häirinnyt meitä. Siitä on vain kuusikymmentä vuotta.

Ei meidän talossa varakkaita asunut. Se oli vuokratalo. Yhteishenki oli erinomainen, koska kaikki olivat maalta tulleita ja elämäntavat olivat samanlaiset, erittäin kohtuulliset. Kuulimme, että seuraavassa talossa ei ollut niin mukavaa asua. Se oli osaketalo. Talostamme alkaen aina satamaan asti olivat muut talot osaketaloja, joissa oli pääasiassa yhden ja kahden huoneen asuntoja. Ne olivat yleensä hyvin rakennettuja puutaloja ja niissä tuli asuminen halvaksi, kun vaan sai alkupääoman maksetuksi. Vieläkin on näitä taloja jäljellä. Ne syntyivät työväenliikkeen alkuaikoina ja edustavat huomattavaa askelta kohti parempaa asutuskulttuuria. Osaketalolla piti jo silloin olla oma nimenssä, usein imelän romanttisia.

Mikaelinkirkon viereinen kortteli, nykyinen Mannerheimin puisto, oli silloin luonnontilassa. Sen ristiin kulivat kiemurtelevat kävelypolut, monien kävelijän polkemat. Vaikka ei koko alueella ollut yhtään puuta eikä pensasta, ei se lapsille erinomainen temppelipaikka. Kaikkialla laskelettiin kassalla kuin talvella. Kassalla kuuluivat housut, talvella kengänpohjat, keltat ja kävyt s.o. lyhyet sukset, joita pojat laudoista nikkarivat. Täitä alueelta lähetettiin myös korkeuskuusi ns. draakkeja eli leijoja.

Vesi haettiin yhteiskäyttöisistä. Sellainen oli keskellä Rauhan- ja Sairas- huoneenkadun kulmausta. Se oli pumppukaivo.

Maidon hankkiminen oli käteväämpää kuin nykyään. Pahanien talon maitokuski ajoi kuormansa pihalle ja toi kullekin perheelle ns. tinkimaidon joka aamu. Ei sitä tarvinnut kauasta hakea. Ties minkä makusta se olisi ollutkaan, sillä kaupat olivat todellisia sekatavara-kauppoja. Leivät maistuivat silloin ja palojilyt. Kaupat olivat usein kivijalkakerroksessa. Oj- jykamiina antoi niille niukan pahalta

haisevan lämmön. Myyjät olivat kyl- mästi sinipunaisia.

Ensimmäinen kouluni oli Rauhan- kadun varrella Koulukadun kulmassa. Sitä kutsuttiin silloin Sandbergin kouluksi. Mieleeni on jäänyt erityi- sesti sen piha, joka jäi kulmatontilla sijaitsevien puurakennusten väliin. Kolmannella sivulla oli ulkohuonea- kennus ja neljännellä puutarha, jonka aita erotti pihasta. Talvella pidimme puutarhan aidasta kiinni ja teimme 'paanoja'. Puutarha oli korkeammalla kuin muu piha ja niin muodostui aidan luo jyrkänne. Siihen tehtiin oikein pitkiä liukuratoja.

Jouduin ensin opettaja Hilma Lagerpetzin luokalle. Hänen harmaan- valkoinen tukkansa oli lyhyeksi lei- kattu ja siinä oli musta nauha. Hän oli kiltti opettaja, joka rakasti lapsia. Yhteen aikaan oli hän Suomen van- hin opettaja.

Seuraavana vuonna vaihtui opetta- ja. Saimme kauniin opettajan Jenny Lindgrenistä. Hän oli ankara, mutta siitä huolimatta miellyttävä. Päitsi kaunistaa tummaa ja nuorta opettajaa oli luokassa kaksi kaunista tyttöä, jotka olivat luokan etevimmät, Meeri ja Ester. Mieleeni on jäänyt vapaa-aihei- nen piirustustehtävä. Jäljensin luokan seinältä taulun veteen vaipuvasta Pie- tarista ja Jeesuksesta. Opettaja näytti työni koko luokalle, vieläpä toisille opettajillekin. Isältä peritty piirustus- taito ilmeni näin aikaisin suuntaan an- tavana tulevana elämäntehtävänä varten.

Minulle tehtiin ompelemaalla kou- lau-kanavakankaasta ja sen sisälle keltaisen satiinivuori. Päällä olivat nimikirjaimeni. Se sisälsi kirjojen ja penaalin ohella eväspaketin, koska koulukeittolaa ei silloin vielä ollut. Voileivät olivat yllätyksellisiä, sillä ei aina tiennyt mitä äiti oli niiden si- seen pannut. Hyvältä vain maistuivat, kuten maitokini.

Aapistikku oli kirjan välissä. Se oli hienosti tehty, sillä sen oli veistänyt pari vuotta vanhempi naapurin Ur- ho-poika, josta myöhemmin tuli suu- ren Bomanin huonekaluliikkeen koris- teiteistä.

Sellaisia ovat muistelmät Rauhan- kadulta puoli vuosisataa sitten. Nyt ko- hoavat sen varrella korkeat kivitalot Puolalankadulta Heikkiläntakana- siin. Vain muutama yksikerroksinen puutalo odottaa poistumismääräy- tään. Nyt ovat Rauhankadun poikki kulkevat kadut vilkasliikenteisiä, mut- ta itse Rauhankatu lienee edelleen Turun hiljaisimpia kulkuväyliä.

Tilatkaa Suomen Turku

MÄ KYSY VAA!

On noit nykyaja nuaret sit mer-killisiä. Emmää nyk kyl ihan kaikki tarkota, mut noit tomossi pitkä- kassi ja paarkapökyssi mää meinan ku tuul paareis ja karuil ehtosi näke.

Kuis simmost ollenka voi ymmär- tä, et jos joku jossan tuul toispuol mailma kasvata itteles tommosen pitkän kusta, nii tääl meil tarvite olla iha samalaissi, taik viäl hullumpiki.

Emmää ollenka ihmettele vaik par- tureil olis viäl hiljaisempaa ku o, ei nek kaverit usse heijä rauhatas kyl häiritte, taik prukaatoks sit ottatuk- ka joskus sentä lyhenttä niinku näö vuaks. Kylmar niitten kans senttä nährä tarvite. Eikä ny enä kauan tje- rä onk ne fikloi taik poikki, ku fli- koil on kans tommoset piukat pökyk konteis ja toppajakup pääl.

Eikä siin erottamises paljo auta eres äänika, ku noil fikloil o nykysi niim pahukse krouvi ääni ja mahrot- toma miäsmäiset juttu. Nii ja tupakka hampais kans, otas siit sit selvä kummak sukupulest oikee on kysy- mys.

Noip piukap pökyt on kyl sit iha asia erikkes, et sitä tarvite oikee tut- kita. Kuis simmosi ollenkam pääse

sisal ja sit taas pois? Mää ole joskus oikee funteeraan, et olisis hauska nährä se toimitus. Kyl siin taitto ja kärsivällisyys varmasten tarvite eikä kiiru passa olema. Nii ja se pois ot- tamine o sit jo varmaste niinkum prukaata sanno, toine juttu. Taik otetak niit ollenkan pois, ku nihi kerra on päästys sisäl. Tiärä sitä vaik niis prukaattais nukkukki niin kaua et ne hajova.

Simmosi ne varmasten kans o, et- tei niis passa paljo pullistella eikä pyllistellä. Sitä varte niis vissi onki niit niitei ja naakelei joka pual ettei saumat reppesis. Ei siin paljas kar- hulanka yksinäis kestäisiskä, kyl se o iha varma.

See hyvä puali niis kyl viäl on ett jokane näke kuimp paksut kintut toisil o ja onk ne suorat tai luan- noväärät ja se on kans monta kertaa tärkkäi juttu.

On niil kavereil viäl yks toineki vaatekappale, ku kaikil on melkest samalaine. Mää meina noit toppa- kei. Ommar se erinomanen keksintö, se näky sopiva yhtä hiivä pojil ku fikloiki ja siit se varmaste on mu- kava ettei kenenkää tarvite tunte itteäs erilaiseks ku toisekka. Oikkem pakka nauruttama täsä saman tiä, ku ihmiset on vuaskassi hosunu, et itä- ses naapurimaasi olla nois muati asiois meist peräs vuaskauppal. Mut kum- mottos se asia oikee o. Heil on tuo- patakuit olu muaris jo vaik kuink kaua ja meil ne on tullu muuti vast ihan hiljattaissi. Siin sitä sit nährä, ettei kaik asiat ain ol nii selvi ja yksinkertassi milt ne pääl näyttävä.

Mut mum piti sanno joku sana viäl noist nuarist. Sanota ettei nuaret ylenä ymmärrä mittäm poliitiikast ja ettei ne mittä seura tota mailma me- no ja meinioki. Mut kyl nep pahus- set vaa näkyvät seurava ja oleva asi- oist peräi paremi ku luuliska. Kyl ne vaa elävä aja henke mukamest, mää ole sen iha viime aikoinen huamanu. Mää meinan tota rauhaomaist rinnak- kaiseta mist ny nii sinuunat paljo puheta ja kirjojeta joka paikas. Se tarkotta simmost et irä ja läne tar- vittis kävellä käsi käses niinkun kilitit lapset ainaki. Ja sitä mää just mei- nanki, et pahukse hyvi noik kakarat ova kans juanes huvi. Ne kulkeva amerikkalais mallisii piukoos farma- ripökyssi, tukka om pitkä niinku en- kantalilais ja siit niil o venäläiset top- patakuit pääl. Eik se ol sitä rinnak- kaiselo jos mikkä. Voisik sen käy- tännös viäl joutaapa selvemi sanno. Mää kysy vaa.

Esko V. Koskelin

SATTUUHAN SITÄ.....

Kaupungissa kiersi hurja huhu: Jal- kapallomaattele tulee televisiosta ko- naisena, ei minään vilauksina sieltä täältä.

Satakiloisen innostui. On totinen tosi, että hamassa nuoruudessaan Sa- takiloisenkin on juossut pallon peräs- sä, vaikei sitä nykyisin kukaan us- kokaan. Juossut eräitä kilometrejä ku- ningas Jalkapallon lunoissa, pelannut seurasakissa ja puulaakiporukassa.

Erittäin vaihtelevalla menestyksellä. Kaatunut milloin mihinkin suuntaan. Enimmäkseen kuitenkin rahmälleen.

Kaikaista kaatumisista ja lankeemu- sista huolimatta Satakiloinen on edel- leen suuri (satakiloinen — moniko pärjää?) jalkapallopelein ystävä.

Ei siis ihme vaikka hän innostui- kin ja alkoi miettiä kenen huushol- liin kehtaisi parkkeerata maallisen majansa otetelun ajaksi.

Ensimmäiseksi tuli mieleen Sataki- loisen vanha ystävä, ikääntyessään hieman hienostelevaksi heittäytynyt Per C. Rakonen. Tuli monestakin syystä.

Syy 1. Per C:llä oli erittäin hyvä televisio.

Syy 2. Hän oli muutenkin mukava.

Syy 3. Melko älykäs tyyppi, vaikka tuppasikin hienostelevaan.

Syy 4. Per C. oli vanhapoika. Asui yksinään hienossa huoneistossaan.

Syy 5. Per C. kertoi erittäin hie- nosti ja hellävaraisesti työpaikansa — suuren vakuutusfirman — nais- maailmasta ja Satakiloinen oli saanut käsityksen, että Per C:n retkahdus oli ainoastaan ajan kysymys. Sataki- loinen tunsu puhtaana ja aidointa ilo. Vahingoniloo.

Syy 6. Per C:llä oli aina kaapi- saan koreatikkettinen nelisärmäinen pullo, jonka sisältöä Per C nimitti (ihme kyllä) hyvin proosallisesti mö- käöllyksi.

Enempiä syitä miettimättä Sataki- loinen meni upealle kivipyyntigille, jossa Per C asui, soitti kolmannen kerroksen teakkiöven ovikelloa, kuu- li klink klank ja Per C:n askelet.

Per C. ilahui Satakiloisen tulosta. Satakiloinen ihaili taas (kuten monas- ti ennenkin) Per C:n hienoa luon- netta: hillitsi hyvin sekä itsensä että ilmeensä. Tietenkin pyysi sisälää.

Satakiloinen meni kun pyydettiin, kuoriutu päällysvaateistaan, marssi suurinta tietä olohuoneeseen, istahti tutuksi tullesseen nojatuoliin, otti mukavan asennon, katsoi rannekel- loaan ja alkoi tuijottaa kohti nurkkaa. Mutta nurkka olikin nyt pelkkä nurkka. Kaikki muutkin nurkat olivat pelkkä nurkkia. Televisiota ei näky- nyt.

— Älytöntä! Satakiloinen tuhahti harmissaan. Tuli mieleen kaikki ilke- ämielliset puheet vanhojenpiikojen ja -poikien omalaatuisista toilauksista.

— Niin mikä? Per C. kysyi. Nosti ärsyttävästi vasenta kulmakarvaansa.

— Viedä televisio makuuhuonee- seen.

— Ei se siellä ole.

— Eikö? No voi sun... Vielä älyttömämpää on viedä televisio keit- tioon. En ole koskaan kuullut...

— Ei se ole sielläkään. Minä...

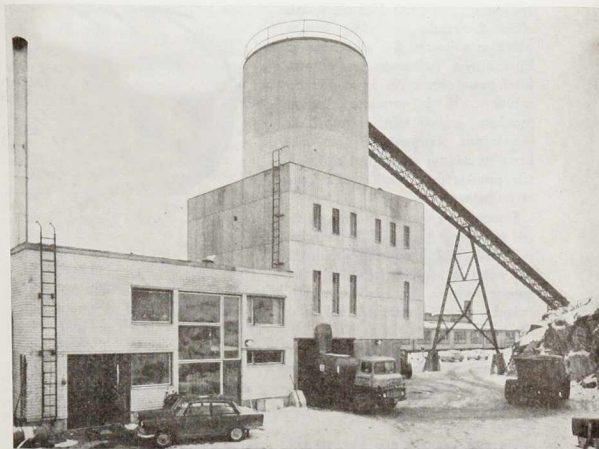
— Jaha, siis kylpyhuoneessa. No niin... Kun on rahaa millä mällätä, niin mukavahan se on sielläkin. Han- kit tietenkin olohuoneeseen vielä upe- amman vehkan.

— Enkä hanki. Myin televisioni enkä hanki semmoista enää koskaan.

— Myi! Mitä ihmeen itä siinäkin oli? Miten nyt saat iltasi kulumaan? Yksinäinen mies. Myit tietenkin ihan pilkkahinnalla.

— Olet oikeassa. Oli pakko myy- dä.

— Mikä pakko? Älä kuule... Tulosi tiedetään melko hyvin. Et sinä mikään penniton kulkuri ole koskaan ollut. Köyhemmilläkin on varaa hankkia ja pitää televisiota. Jos se minusta johtuu, niin kyllä minä...
— Älä suutu. En minä sitä sinun takiasi myynyt. Enkä kenenkään muunkaan takia. Televisio ei vaan sopinut minulle. Se myrkytti minut.
— Myrkytti... Mikä myrkytti sinun vaikkaitisi? Tuskin edes lusikavesi.
— Televisiosta tulvi semmoista myrkyä joka ilta. En kestänyt enää.
— Tarkoitat tietenkin mainoksia. Älä kuvittelekaan olevasi mikään yli-inhiminen. Raivostuttavat ne toisiaakin. Tulihaan sieltä sinullekin sopivaa katsottavaa.
— Mitä tarkoitat?
— Kauniita naisia tietenkin. Ne hän ovat tietäkseni sinun alaasi.
— Niin ovat. Juuri siksi myin televisioni.
— Äää... älä höpötä...
— Totta. Nimenomaan naisten takia möin. En kestänyt enää. Katso — näin meidän kesken puhuen — elättelen vielä toivoa että jonakin päivänä menen naimisiin mukavan naisen kanssa, perustan oikean kodin ja hankin itselleni perillisen...
— Mikset sitten mene? Sinulla on rahaa. Koti valmiina. Melko siedettävä ulkomuoto. Länsikaara. Älä syytä televisiota mukavuudenrakkaudesta.
— En siitä syytäkään. Televisio vain myrkytti minut niin perusteellisesti, että menee varmasti pirkä aika ennen kuin toivun.
— Myrkytti? Miten ihmeessä se sinut myrkytti? Ison miehen.
— Perusteellisesti myrkytti. Nykyisin en voi ajatella naimisiin menoa. Olen jonkinlaisella toipumislomalla. Katso, olemme eläneet suunnilleen yhtä kauan, vai mitä?
— Suunnilleen... Mitä lie pari kuukautta...
— No niin. Radio tuli käytäntöön kun olin pikkupoika. Autokin taidettiin keksiä niihin aikoihin. Lentokone kuitenkin. Ja ratiivaunut. Sitten tuli sota. Keksittiin panssarirykkit ja ohjukset. Sitten atomipommi. Nämä kaikki ovat jämäriä keksintöjä, mutta televisio oli pirullisin. Kertaheitolla se romahdutti ihanteeni ja veti loakan sen, jota olen eniten palvonut. Elämäni on pilolla.
— Oho! Mikä se näin valtava palvonnan kohde on ollut?
— Nainen. Nainen on maailman saastaisin olento. Haisee heti ellei

Länne Beton Oy:n tuotantolaitoksia

Uutta teollisuutta

Alati kehittyvän ja koneellistuvan rakennustuotannon kasvassa päättivät turkulaiset rakennusliikkeet A. Puolimatka Oy, Ruola Oy ja Rakennus Oy keväällä 1964 perustaa yhteisen valmisteitehtaan Länne Beton Oy:n työmaitaan varten. Samalla se palvelisi Turun kaikkia rakennuspiirejä. Rakennustyöt aloitettiin heinäkuussa ja tehdas valmistui koeikäyttöön saman vuoden lopulla. Tämä toiminta on nyt osoittautunut tarpeelliseksi. Pääsi rakennusliikkeitä, omakoti- ja pienrakentajat ovat ryhtyneet käyttämään yhtiön tuotteita.

Betonimassan valmistukseen tarvittavat koneet hankittiin Ruotsista Larsen-Seaton & Co:ltä ja muut rautarakenteet kotimaisilta toimittajilta. Koneiston pääosan muodostavat hihnakuljettimet, vaarat ja sekoittajat ohjaus- ja valvontalaitteineen. Käynnistys ja ohjaus on keskitetty valvontakeskukseen, josta massan valmistus tapahtuu joko käsiohjauksella tai automaattisesti reikäkortti-ohjauksella, jolloin saavutetaan suurempi nopeus ja tarkkuus. Kiviainekset tuodaan tehtaallemme valmiiksi seuloituina laitteina varastosiiloihin, joiden tilavuus yhteensä on n. 650 m³. Sementtisiiloja on 2, yhteistilavuus 130 m³.

Massan valmistuksessa tarvittava vesi ja kiviaines lämmitetään haluttuun ulkoilmasta riippuvaan lämpötilaan. Lämpötilan säätö suoritetaan niinkään ohjaamosta käsin.

Tehtaan teho on yhdellä 3 m³ sekoittajalla 72 m³/h ja max:teho n. 130 m³/h käytettäessä vuorotain kaikkia kolmea sekoittajaa.

Valmis betonimassa kuljetetaan työmaalle erikoisvalmisteisella kuljetuskalustolla 3 m³ n kuormin.

Tehtaan yhteydessä toimii täydellisen betonilaboratorion raaka-aineen ja valmiin betonin laadun toteamiseksi.

"SUOMEN TURKU"-lehden tilausmaksut ja Turku-seuran jäsenmaksut vuonna 1966

Prenumerationsavgiften på "ÅBO, VÄR STAD" och Åbo-samfundets medlemsavgiften år 1966

Turku-seuran vuosikokouksessa maaliskuun 14. päivänä 1965 tehtiin päätös "Suomen Turku"-lehden tilausmaksujen korottamisesta neljästä viiteen markkaan vuoden 1966 alusta lukien, jolloin myös irtotumeroiden hinnat tulevat nousemaan 1,25 markkaan. Vastaava korotus neljästä viiteen markkaan koskee myös Turku-seuran jäsenmaksuja kuitenkin siten, että perheenjäseniltä sellaisissa perheissä, joissa on yksi 5 mk maksava jäsen, peritään maksuna vain 2 mk (ilman lehteä). Ainaisjäsenmaksu on 50 mk.

Pitäen taustana rahan arvon laskua vuodesta 1957, mistä ajankohdasta kaikki seuran maksut ovat olleet muuttumattomia, suoritettua korotusta on pidettävä varovaisena. Kun toimenpiteen toisaalta on laskettu jossain määrin parantavan sekä lehden kustannustoiminnan että varsinkin seuran taloutta edellyttävän, että ymmärtämys ja kiinnostus seuran suorittamaa työtä kohtaan tulee kestävämmä muuttumattomana, toivomme kaikkien tilaajiemme ja jäsentemme suhtautuvan suopeasti suoritettuun maksujen tarkistukseen.

Åbo-samfundets ärmöte har fattat beslut om höjandet av "Åbo, vär stads" prenumerationsavgift till fem mark/årgång från och med början av året 1966, varigenom också lösnummerpriset stiges till 1,25 mk. Samma höjning gäller också Åbo-samfundets medlemsavgifter ändå så, att i familjer där det finns en medlem, som betalar 5 mk, skall de övriga familjemedlemmarna avlägga endast 2 mk som medlemsavgift. Med tanke på penningvärde nedgången sedan 1957 kan reviderandet av hittills oförändrade avgifter inte anses vara orimligt. Att gårdens torde även förbättra samfundets verksamhetsmöjligheter förutsatt att det fortfarande är åtnjuta sina medlemmars och vänners förtroende och intresse för utvecklandet av vår hemstad.

TURUN-PÄIVÄ KUVIN

Ylioppilaat Liisa Helmevaara ja Pasi Eskola seisovat kunniaartirossa Kaarinan Kirkkomäellä, kun vanhan pakanuuden aikaisen kalmiston muistolaatta paljastettiin 19. 9. Turun-päivänä.

Kolme parasta Turun kaupungin nuorisokilpailuissa. Vasemmalla kolmanneksi tullut Pirjo Pajunen, voittaja Kari Honkaranta ja toisen sijan saavuttanut Britt-Marie Nordgren.

KUPITTAAN PUISTOA OLISI LAAJENNETTAVA

Keskiviikkona lokakuun 13. päivänä Turku-seuran edustajat puheenjohtaja arkkitehti O. Kestilä, maisteri T. Rinne, johtaja V. Vanne sekä toiminnanjohtaja J. Laurila jättivät kaupunginjohtaja Väinö J. Leinolle seuraavan sisältöisen Kupittaa puistoalueen säilyttämistä ja kehittämistä koskevan kirjelmän:

"Koska suunnitelma Kupittaa puiston asemasta ja käytöstä Turun Kaupungin uuden yleiskaavan puitteissa on parhaillaan tehtävänä, Turku-seura haluaa kunnioittavimmin esittää mahdollisuuksien mukaan huomioonotettavaksi seuraavaa:

Suunnitelmaa laadittaessa olisi ennen kaikkea päästävä yksimielisyyteen siitä, että virkistys- ja puistoalueena jo perinteitä omaavan Kupittaa puistomainen luonne säilyy ennallaan. Väkiluvultaan nopeasti kasvaville I ja II kaupunginosille sekä Vasaramäen ja Hippoksen asutusalueille Kupittaa on ainoa keskeinen viheralue, joka olisi välttämättä varattava niin aikuisten kuin lasten ulkoilutilaksi. Puiston alueella sijaitseva piispa Henrikin lähde olisi kunnostettava ja sen ympäristö säilytettävä rakentamattomana. Eräänä mahdollisuutena Kupittaa puiston kehittämiseksi voitaisiin ajatella istutuksilla ja nurmikentillä ympäröidyn keinojärven rakentamista ja alueen laajentamista suunnitelman vaatimalla tavalla.

Rakennettavan urheiluhallin suunniteltu sijaintia olisi edellä esitetyltä

pohjalta tarkistettava. Urheiluhallin sijoittaminen puiston alueelle tai sen välittömään läheisyyteen tulee rikkomaan rauhallisen puistotunnelman. Puistoa olisi mieluummin suurennettava nykyisestään kuin uhrattava tilaa urheiluhallin vaatimille paikatusalueille. Liikenteellisesti olisi todennäköisesti edullisinta sijoittaa halli muiden kaupunkien esimerkin mukaisesti etäämmälle kaupungin laajenevasta keskusta-alueesta. Eräänlaisena vähimmäisratkaisuna tulisi harkita hallin rakentamista nykyisen pesäpallostadionin tai Hippoksen raviradan alueelle.

Huolimatta siitä, että asian suunnittelu on tietojemme mukaan ollut käynnissä, Turku-seura rohkenee toivoa, että tehtyjä suunnitelmia tarkistettaisiin esitettyjen viitteiden pohjalta siten, että kyseiset kaupunkimme viihtyisyyteen ja ulkonäköön vaikuttavat seikat tulevat huomioonotetuiksi."

Kirjelmän luovuttamisen yhteydessä todettiin mm. prof. Erik Bryggmanin toistakymmentä vuotta sitten laatimassaan suunnitelmassa esitetyn samansuuntaisia ajatuksia Kupittaa puiston säi-

lyttämisestä ja kehittämisestä. Edelleen huomautettiin siitä, etteivät viitaukset urheiluhallille suunnitellun paikan tarkistamiseen ilmaise kielteistä asennetta tämän kannatettavan hankkeen toteuttamiseen. Sitäpaitsi hallin sijainnin muutos ehdotetun vähimmäisratkaisun pohjalta ei tulisi rikkomaan suunnitellun urheilukeskuksen yhtenäisyyttä.

Kupittaa puistoalueen uudistaminen sisältäisi luonnollisesti myös Kupittaa lähteen ja sen ympäristön kunnostamisen. Oltiin lähteen historiallista tai taiteellista arvoista mitä mieltä tahansa, se on ensimmäisen ristiretken symbolina muodostunut tunnetuksi matkailunähtävyydeksi sen lisäksi että sillä on oma paikkansa turkulaisessa kaupunkikuivassa. Kupittaa puiston kunnostaminen ja laajentaminen sekä sopusointuisen sekä puistoa että urheilualuetta koskevan kokonaisratkaisun luominen ovat kysymyksiä, joiden kauaskantoisuuteen ja merkitykseen olisi juuri tällä hetkellä — suunnitelmien tekovaiheessa — kiinnitettävä huomiota.

SISÄLLYS:

Kurt Laurell: Puhe Turulle	3
Arvo Suominen: Turun Aleksis Kivi-kerho täytti 20 vuotta	4
Arvo Hovila: Suihkukaivo Kauppatorille	6
E. J. V.ri: Kotiseutupäivät kesällä Porissa	7
Paavo Kallio: Kaksi Kevon kuvaa	8
Ruissalolainen: Yksityisellä yritteliäisyydellä Ruissalo matkailukelpoiseksi	9
Hilda Huntuvuori: Turun virsi	10
Klaus Ziliacus: Domus Aboensis	11
Erik Bergh: Eric Cainberg ja Akatemiatalon kokoukuvat	13
Toivo Korpela: Turku-seuran kevätrekkeit	15
Julia: Kuudes Turun päivä	16
Juha Vikatmaa: Turun Yliopistosta ja sen Ylioppilaskunnasta	19
Ensio Harni: Muistikuvia Rauhankadulta	21
Esko V. Koskelin: Mä kysy vaa	22
Pata: Sattuahan sitä	23
Uutta teollisuutta	24
Kupittaa puistoa laajennettava	26

PUKUNNE PARAS VAKUUTUS
ON MEILL'Ä TEHTY
PUHTAUS

VAIN GM voi tarjota Teille näin edullisen auton
OPEL KADETT 1000
maailman suurin autojen valmistaja
6590:-
vapaasti Turussa.

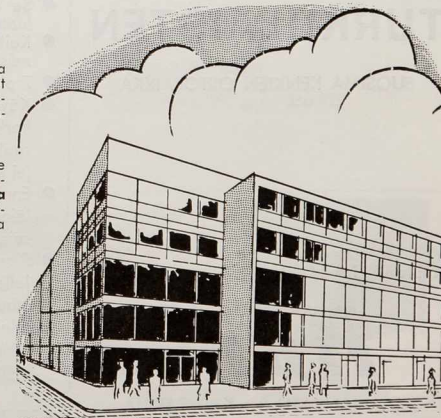
tulkaa koeajamaan

GM Oy TURUN AUTOHALLI AB
RAUHANKATU 11 — Puh. 20 222

Ottakaa hovihankkijaksenne huonekalujen tavaratalo!

Sen satomääräiset suurvalikoimat ja uutuudet tarjoavat aina edullisimmat valintamahdollisuudet luoda asunotanne todella persoonallinen ja viihtyisä koti.

Paitsi kotien kalustajana liikkeemme tunnetaan laajalti maassamme luotettuna julkisten tilojen kalustajana ja suunnittelijana (mm. liikelaitoksia, toimistojä ja konittoreita, seurakuntia- ja yhdistyshuoneistoja, baareja jne.).

**AINA
JOTAIN
UUTTA**

KALUSTOKESKUS OY

Yliopiston-Brähenkadun kulma - Puh. 20 466.

T:mi Anticor

TEOLLISUUSKATU 44 - PUHELIN 334 224

AUTOJEN RUOSTEENESTOALAN
ERIKOISLIKE TURUSSA

TURKULAISTEN

SUOSIMA KENKIEN OSTOPAIKKA

KENKÄTALO

Korko

MAARIANKATU 8 - KAUPPAPIHA

TURUN ASENNUSPAJA

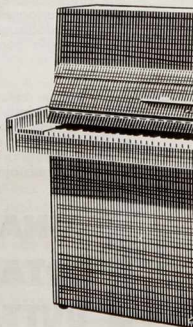
SUUNNITTELEE JA URAKOI:

- maaseutus sähkölaitos- ja erillisiä muunto-
piirejä sekä vanhojen verkostojen perus-
korjauksia
- maa- ja merikaapelointeja
- satama-, katu- ja tievalaistuksia
- laivasähköistyksiä
- laivaradiolaitteiden asennuksia ja
huoltoa
- sekä urakoi kerrostalojen, kuten sairaa-
laiden ja koulujen, sekä tehdas- ja
asuinrakennusten sähköasennuksia

TURKU - KRISTIINANKATU 4 - PUH. 20 052

MIKSI KANNATTAA OSTAA KOTIMAINEN FAZER PIANO

- Se on suomalainen vientipiano, johon
luotetaan
- Kaikissa malleissa kuuluisat Renner ko-
neistot
- 7 oktaavia
- Käytetty ainoastaan
korkealuokkaisia
raaka-aineita
(ei korvikkeita)
- Ennen kaikkea täyte-
läinen ja miellyttävä
sointi
- Piano —
jolle voi myöntää
elinikäisen takuun
- Edulliset hinnat
alkaen 2.600.—
Myös osamaksulla

TURUN PIANO

Eerikinkatu 25 - Puh. 28 100 - Turku

Rakennamme uutta viihtyisää Turkua

HUONE- JA KATURAKENTAJA OY

Kauppiaskatu 12 a, puh. 16 066

R. JÄRVINEN OY

Humalistonkatu 3 B, puh. 21 663

KIINTEISTÖ- JA KATURAKENNUS

Käsityöläiskatu 1, puh. 18 776

L. & P. & L. LOUHI

Hämeenkatu 30, puh. 24 749

A. PUOLIMATKA OY

Läntinenkatu 12, puh. 29 111

RAKENNUS OY

Eerikinkatu 5, puh. 330 311

AIMO SALMINEN OY

Yliopistonkatu 29, puh. 10 641

Maariankatu 1, puh. 20 133

URAKOITSIJAT OY

Humalistonkatu 18, puh. 29 229

VESI JA SILTA OY
RAKENNUSTOIMISTO — TURKU

Eerikinkatu 20, puh. 332 332

A. RUMMUKAINEN

Vaapukkatie 31, puh. 360 929

VAKUUTUS- SAMPO

Sampomies
on yhtä lähellä
kuin lähin puhelin

Kun hankitte
pianon,
Teidän kannattaa
ostaa

HYVÄ PIANO

joka todella soi
ja kestää.

Tervetuloa liikkeeseemme tutustumaan
kultamitalin saaneisiin **Hellas-pianoihimme**
sekä laajaan tunnettujen ulkomaisten pianojen vali-
koimaan! Myymme myös edullisin maksuehdoin
sekä vaihtoen.

HELLAS-PIANO OY
Pianojen erikoisliike

Turku - Eerikink. 20
Puhelin 28 600

Aikamme perhe

— suunnittelee ja
saavuttaa tavoitteen

TURUN SEUDUN OSUUSKASSA

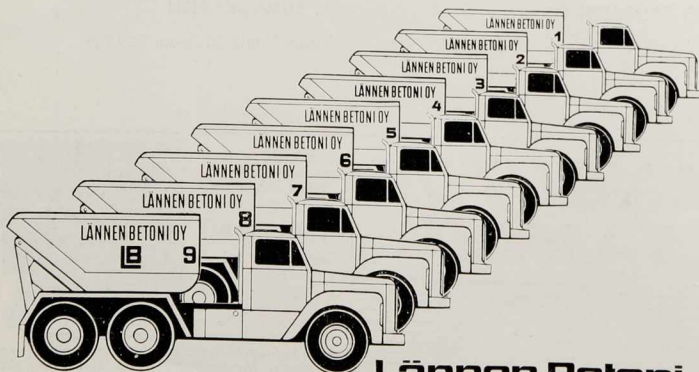
— aikamme pankkipalvelua —

Harkitseva perhe tietää,
että yhteistyö

Turun Seudun Osuuskassan
kanssa johtaa varmasti
suunnitelmien toteutumiseen

KORKEALAATUISTA BETONIMASSAA
TYÖMAALLE
AJETTUNA

Lännen Betoni oy
Valmisbetonitehdas